

STAROST

Bojim se igli.
I umorna sam od gumiranih čaršafa i cjevčica.
Umorna od lica koja ne znam.
I sad mislim da smrt dolazi.
Smrt počinje kao san
pun predmeta i smijeha moje sestre.
Mlade smo i šetamo
i beremo divlje borovnice
cijelim putem do Damariscotte.
Oh Susan, viknula je,
zamrljala si novu bluzu.
Slatkog okusa –
moja su usta bila puna
i slatka modrina tekla je iz njih
cijelim putem do Damariscotte.
Šta to radiš? Pusti me!
Zar ne vidiš da sanjam?
U snu ti nikad nije osamdeset.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. decembar 2023.

NENAPISANA PJESMA

Tjednima pjesma o tvom tijelu,
o mojim rukama na tvom tijelu
koje miluju, osvajaju, u obredu
bogoštovlja, idući
svojim putem zadivljenosti ka dolje,
od pulsa na vratu, do malja na grudima, do
ravnog stomaka, do pijetla,
tjednima ta pjesma, ta molitva
nenapisana.
Ta pjesma nenapisana, taj čin
ostavljen u mislima, neostvaren. Godine
šuma divovskih stijena, fosilnih batrljaka,
zakrčuju oltar.

Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. decembar 2023.

Osjetih Pogreb, u svom mozgu,
A Žalobnici uzvrzmani
Gaze – i gaze – sve dok ne bi
Ko da moj Um se probi vani –

A kad su sjeli, svi, Obred je
Stao, kao Bujanj, da bije –
I bije – sve dok ne pomislih
Da moja Pamet obamrije –

A onda čuh da Kovčeg dižu
I kroz dušu mi škripe onim
Istim Čizmama od Olova –
Onda prostor – stade da zvoni,

Ko da su sva Nebesa jedno
Zvono, a Biće – Uvo samo,
Ja, i tišina, čudno Pleme
Ovdje, brodolomno i samo –

Tad u Razumu puče Daska,
I padala sam niže, niže,
Po jedan svijet zgodih svakim
Uronom – i kraj znanja stiže.

*Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 25.
decembar 2023.*

PAKAO

“Krugovi Danteovi – i u toj špilji sa zemljanim krovom
svaka je porodica označila svoj jard prostora;
nema svjetla osim njihove vatre od uglja u kantama,
nema propuha osim dima im, nema vode,
nema rupe da im sakrije izmet. Išao sam dalje,
strahujući da im se ne spotaknem o bespomoćna tijela,
strahujući od hodanja ukруг. Uskoro zaboravih na fašističke
ili njemačke dezertere koje sam lovio –
samo djeca što vrište, starci, starice, što kašlju i stenju.

A onda udarih glavom o neku nisku zemlju i pružih
ruke da ne padnem ili povrijedim nekog;
i ono što dodirnuh nije bio prljavi pod:
ruka neke žene, uzvraćajući moj brzi stisak,
njen prst je slijedio crtu života na mom dlanu.“

*Robert Lowell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 22.
decembar 2023.*

RAZGOVOR

Metež u srcu
stalno postavlja pitanja.
A onda zastaje i odlučuje se da odgovori
u istom tonu glasa.
Niko nije mogao razliku kazati.

Nebezazleni, počinju ti razgovori,
i potom uposle osjetila sva,
ali sa pola srca samo.
A onda izbor ne postoji,
a onda smisao nemamo;

sve dok ime
isto je sa svim suznačenjima svojim.

*Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18.
decembar 2023.*

TANKA ŽICA

Moja vjera
veliki je teret
što visi o tankoj žici,
kao što čini pauk
koji objesi svoje dijete o tanku paučinu,
kao što čini vinova loza,
vitka i drvenasta,
što drži grožđe,
kao očne jabučice,
dok mnogi anđeli

plešu na glavi čiode.

Bogu ne treba
previše žice da Ga drži tamo,
samo tanka vena,
s krvlju što se u njoj giba naprijed i natrag,
i nešto ljubavi.
Kao što je rečeno:
Ljubav i kašalj
ne mogu se sakriti.
Čak ni mali kašalj.
Čak ni mala ljubav.
Pa ako imaš samo tanku žicu,
Bogu ne smeta.
On će ući u tvoje ruke
lako kao što se za deset centi nekad
dobijala coca-cola.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. decembar 2023.

ŠETAČI NA KIŠI

Starac čije crno lice
sija zlatno-smeđe, kao mokri kamičci
pod uličnom svjetiljkom, šeta
dva psa mješanca
nesrazmjerne veličine, na kiši,
u rano-večernjoj opuštenosti avenije.

Onaj mali okretni želi da stane,
poslušno privučen preklinjućom dušom
košare za smeće,
ali mladi visoki kovrdžavi
želi da šeta dalje; ljeskavi pločnik
mami ga tajanstvenim događajima.

Kiša jača. Stari gologlavi čovjek
osmjehuje se i gundža za sebe.
Svjetla se mijenjaju: avenije
beskrajna lađa odjekuje
notama liturgijske crveni. On vrluda

između želja njegovih pasa.
Sva trojica su obavijeni –
dok se okreću da krenu na drugi kraj grada –
oćutom jedan drugog, zadovoljstva,
vremena, kutaka,
laganih napetosti između njih
i privatnog ćutanja.

*Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11.
decembar 2023.*

CRNA RAZGLEDNICA

I

Dani kalendara ispisani, budućnost nepoznata.
Kablovska pjevuši narodnu pjesmu bez domovine.
Sniježi po olovnomirnom moru. Hrvu
se sjenke po dokovima.

II

Dogodi se usred života da smrt dođe
i uzme mjeru ćovjeku. Ta se posjeta
zaboravlja i život teće dalje. Ali odijelo
u zakutku se šije.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 8. decembar 2023.

ŽELJEZNICA

Sama po pruzi željeznićkoj
hodam i lupa srce u meni.
Pragovi bili su jedan drugom preblizu
ili možda previše razdalećeni.

Krajolik bješe osiromašen:
kržljav bor i hrast; smiješalo
im se sivo-zeleno lišće –
iza njih vidjela sam jezero malo

gdje živi prljav stari pustinjač,
leži nalik na poderotinu
staru, držeć se svojih ozljeda,
lucidno, iz godine u godinu.

Pustinjač opali iz sačmarice –
stablo se pokraj kolibe zatrese.
Preko jezerca prođe mreškanje,
pitomih koka kvoc-kvoc čuje se.

“Ljubav treba”, vrisnu pustinjač
star, “u akciju stavljena biti!”
Preko jezerca eho je kušao
i kušao ovo potvrditi.

*Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4.
decembar 2023.*

BRANJE KUPINA

Nikog na stazi, I ničeg, ničeg osim kupina.
Kupine s obje strane, mada uglavnom na desnoj.
Aleja kupina što slazi u zavijucima, i more
Negdje na njenom kraju, ustalavano. Kupine
Velike kao jagodica mog palca, i nijeme kao oči
Crne u živici, tuste od
Plavocrvenih sokova. Rasipaju ih po mojim prstima.
Nisam tražila to krvno posestrimstvo; one mora da me vole.
Stišću se, prilagođavajući se unutrašnjosti moje boce za mlijeko.

Iznad nas idu čavke u crnim, kakofoničnim jatima –
Parčići izgorjele hartije što vrte se u vjetrovitu nebu.
Samo njihov glas je čujan, protestuje, protestuje.
Ne vjerujem da će se more ikako pojaviti.
Gore, zelene livade sjaje se kao iznutra obasjane.
Prilazim jednom žbunu kupina tako zrelih da to postaje žbun muva
Što s plavozelenim trbusima i staklastim krilima vise kao kineski paravan.
Medena svetkovina kupina ih je ošamutila; vjeruju u raj.
Još jedan zavijutak, i kupinama i žbunju je kraj.

Jedino što sada treba doći je more.
Između dva brda vjetar se iznenada uputi put mene.
Bacajući mi utvarno rublje u lice.

Ovi su brežuljci odveć zeleni i blagi a da su ikad okusili so.
Slijedim ovčiju stazu među njima. Posljednji zavijutak me dovodi
Do sjeverne strane brežuljka, i to je jedna narandžasta stijena
Što gleda u ništa, ništa osim velikog prostora
Bijele i kalajne svjetlosti, i kuckanja kao kad kovači srebra
Biju i biju u nepopustljivi metal.

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. decembar 2023.

LJUDI U NOĆI

Noć koja reže između tebe i tebe
i tebe i tebe i tebe
i mene: razdvaja nas, kao čovjek što se lakta
kroz gomilu. Nećemo
ni tražiti jedno drugo
već odlutati, svako sam, ne gledajući
u sporoj gomili. Među sporednim atrakcijama
ispod filmskih reklama,
slika napravljenih od milion svjetala,
divova što se kreću i opet kreću se
opet, iznad oblaka gustih mirisa
kobasica, pečenih kestenova –

Ili ćemo otići u nečiji stan, tvoj
ili tvoj, da nađemo
nekog što sjedi u tami:
ko je to, u stvari? Pa pališ
svjetlo da vidiš: znaš mu ime ali
ko je to?
Ali nećeš vidjeti.

Fluorescentna svjetlost mutno treperi,
zastaje. Ali ti zapovijedaš. Svjetlo grabi
svako lice i drži ga
za kosu zbog tebe, maska za maskom.
Ti i ti i ja ponavljamo
geste koje činimo kad riječi
nisu dovoljne i govorimo
govorimo smijući se, kažem
„ja” i „ja”
misleći „bilo ko”.

Niko.

Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. novembar 2023.

RIJEČI

Budite oprezni s riječima,
čak i onim čudesnim.
Oko čudesnih se najviše trudimo.
One se ponekad roje kao kukci
i ostavljaju ne ubode nego poljupce.
Mogu biti spretne kao prsti.
Mogu biti pouzdane kao stijena
uz koju priljubiš stražnjicu.
Ali one mogu biti istovremeno i krasuljci i masnice.
Ipak zaljubljena sam u riječi.
One su golubice što padaju sa stropa.
One su šest svetih narandži što mi leže u krilu.
One su drveće, stegna ljeta,
i sunce, njegovo strasno lice.
Ipak često one me iznevjere.
Toliko toga imam da kažem,
tako mnogo priča, slika, izreka, itd.
Ali riječi nisu dovoljno dobre,
one pogrešne me ljube.
Ponekad letim kao orao
ali sa krilima carića.
Ipak kušam o njima brinuti
i biti nježna s njima.
S riječima i jajima mora se rukovati pomno.
Jednom slomljene, nemoguće je
te stvari popraviti.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. novembar 2023.

SUP

Lutao sam od zore i legoh da se odmorim na golom obronku brijega
nad okeanom. Kroz napola sklopljene kapke ugledah supa kako kruži

visoko u nebesima. I onda napravi još jedan krug, ali sporije i bliže, svoju orbitu sužavajući. Shvatio sam tada da to on mene nadzire. Ležao sam kao ukočen i čuo kako perje u letu zviždi iznad mene, pravi krugove i približava se. Mogao sam vidjeti голу riđu glavu među velikim krilima kako se naginje i pilji. Rekoh: "Draga ptico, mi traćimo vrijeme ovdje. Ove stare kosti još će raditi, one nisu za tebe." Ali kako je lijepo izgledao kad je zaokrenuo i otišao u morsko sjanje iznad klisure. Kažem vam ozbiljno: bilo mi je žao što sam ga razočarao. Biti pojeden tim kljunom, i postati dio njega, imati udjela u onim krilima i onim očima – kakav uzvišen kraj nečijeg tijela, kakvo unebljenje, kakav život poslije smrti.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. novembar 2023.

JA SAM VERTIKALNA

Ali bih radije bila horizontalna.
Nisam drvo s korijenom u tlu
Što sisa minerale i materinsku ljubav
Da bi svakog marta moglo zablistati lišćem.
Niti sam ljepota baštenske lijehe
Što privlači udivljenje, napadno obojena,
Ne znajući da uskoro moje će latice otpasti.
U poredbi sa mnom, drvo je besmrtno
I glava cvijeta nevisoka, no tim više zapanjujuća.
A ja želim dug život I odvažnost potonjeg.

Noćas, u beskrajnoj svjetlosti zvijezda,
Drveće i cvijeće rasipa svoje hladne mirise.
Šetam medju njima, ali ni jedno od njih me ne primjećuje
Gdjekad mislim da, kad spavam
Mora da im savršeno sličim –
Misli kad ostanu mutne.
Prirodnije je za mene ležati.
Onda smo nebo i ja u otvorenu razgovoru,
I biću korisna kad legnem konačno:
Tad moći će drveće napokon da takne me
I cvijeće će imati vremena za mene.

Sylvia Plath (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. novembar 2023.

NJENA VRSTA

Izadjoh vani, vještica opsjednuta, što zrak
crni pohodi, i noću ima više smjelosti,
zlo sanjajući, odradih svoj zadatak,
svjetlo po svjetlo, nad domovima prostim,
samotan stvor, van uma, dvanaestoprsta.
Takva žena nije žena u cijelosti.
Ja njena sam vrsta.

Otkrila u šumama puno sam toplih špilja,
i nakrcala u njih robe sam svakojake,
tave, police, plakare, crteže, svilu;
spremala večere za crve i vilenjake:
jadikujući, dok sve razbacano ne svrstah.
Takova žena neshvaćena je bila.
Ja njena sam vrsta.

U kolima dok sam se, kočijašu, tvojim vozila,
mahah golim rukama selima u prolazu,
zadnje svijetle staze savladjujući, ja, preživjela
gdje tvoji plamovi još bedro meni grizu
i gdje točkovi tvoji kad zaviju, rebro mi prska.
Umrijet nije sramota takvoj ženi.
Ja njena sam vrsta.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. novembar
2023.*

SREDNJE GODINE

Sad sredina zime
melje me. New York
svrdla mi po živcima,
dok hodam
sažvakanim ulicama.

U četrdeset petoj
šta zatim, šta zatim?
Na svakom uglu
Oca svog srećem

mojih godina, još živog.

Oče, oprosti mi
moje povrede
kao što ja praštam
onim koje
povrijedio sam!

Nikad se ne pope
na goru Sion, a ipak si ostavio
dinosaurske stope
smrti na zemljinoj kori
po kojoj moram hodat.

*Robert Lowell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10.
novembar 2023.*

PISMO NJUJORKU

Za Louise Crane

Željela bih da u tvome sljedećem
pismu kažeš mi kamo ideš i šta radiš;
kakve su predstave i iza predstava
kakvoj se drugoj predaješ nasladi:

uzmeš li taksi usred noći, i voziš se
ko da spasavaš dušu tamo gdje oko
parka ulica ide ukруг i taksimetar se
žari kao sove čudoredno oko,

i stabla tako čudna, zelena se čine
sred velikih crnih špilja kao da su stala
i iznenada si na drukčijem mjestu
gdje izgleda da se sve zbiva kao val iza vala,

i mnogi vic prosto ne možeš shvatiti,
ko prijava riječi sa škrljca sastrugane,
i pjesme su glasne no nekako nejasne
i tako strašno kasno postane,

i izlazeći iz kuće od smedjeg škrljca
na siv pločnik oprane ulice,

jedna strana zgrada diže se sa suncem
kao blistavo polje pšenice.

– Pšenice, ne zobi, draga. I, bojim se,
ako pšenica je to, da nisi ti ta
što posijala nju si, no što radiš
i kamo odlaziš voljela bih znati.

*Elizabeth Bishop (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6.
novembar 2023.*

UPRLJANA GOLUBICA

Budimo pošteni, ta gospodja nije bila kurva dok se
nije udala za korporacijskog advokata koji ju je izabrao
iz Ziegfeldovog hora.

Prije toga nikad nije uzela ničiji novac i plaćala je svoje
svilene čarape od onog što bi zaradila pjevajući i igrajući.
Voljela je jednog čovjeka, a on je volio šest žena,
i to je mijenjalo njen izgled, tako da joj je trebalo
sve više novca za masažu i još više za liječnike ljepote.
Sad ona vozi svoj dugi, s modernim motorom auto, čita
u dnevnom tisku šta njen muž radi u međudržavnoj
trgovinskoj komisiji, iz godine u godinu treba joj
širi mider I katkada se pita kako se jedan muškarac snalazi
sa šest žena.

*Carl Sandburg (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. novembar
2023.*

KAKVI SU BILI

- 1) Je li narod iz Vijetnama
koristio svjetiljke od kamena?
- 2) Jesu li imali ceremonije
u čast otvaranja pupoljaka?
- 3) Jesu li bili skloni tihom smijehu?
- 4) Jesu li upotrebljavali kost I slonovaču,
žad i srebro, za ukrase?
- 5) Jesu li imali epsku pjesmu?
- 6) Jesu li razlikovali govor I pjevanje?

- 1) Gospon, njina svijetla srca postaše kamen.
Nije upamćeno jesu li u vrtovima
kamene svjetiljke obasjavale ljupke staze.
- 2) Možda su se nekad okupljali da uživaju u cvatu,
ali pošto su djeca poubijana,
više nije bilo pupova.
- 3) Gospon, smijeh je gorak sagorjelim ustima.
- 4) U davnim snovima, možda. Ukras je za radost.
Sve kosti bile su ugljenisane.
- 5) To se ne pamti. Sjetite se,
većina su bili seljaci. Njihov život
bio je u riži i bambusu.
Kad su se tihi oblaci ogledali u rižinim poljima
I bivoli sigurno koračao dilj terasa,
Možda su očevi pričali stare priče sinovima.
Kad su bombe smrskale ta ogledala
bilo je vremena samo za vrisak.
- 6) Još postoji odjek
njinoga govora koji bješe kao pjesma.
Pričalo se da je njino pjevanje sličilo
letu noćnih leptirova na mjesecini.
Ko može reći? Sad je nijemo.

*Denise Levertov (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30.
oktobar 2023.*

ISUS I JA PRED GRADSKIM PIJETLOM

Već nije tako važan njegov zov.
Ni lupanje krila nije.
Visoki dimnjak, probijen kroz krov,
krikom nas probudi prije.

Gle, kako su mu sada krila potkresana.
I tupe, sasvim tupe mamuze mu.
Svanuća ovih trubom probuđenih dana
sva su nepoznata njemu.

Kako mu je prije glas imo gordost kneza.
Od njega stresala se zora rosom na usjev.

Vojske je u ponoć obuzimala jeza,
Pred bitku, koju je navješto njegov gnjev.

A sada je, od ove gradske čadi
sve crniji i crniji, iz dana u dan.
Još malo, pa se više neće znati,
je li to pijetao ili je gavran.

Zato daj da jednom i njemu naraste
svako krilo, za put visok i dug.
Da se i on umiješa među brze laste
i s njima odleti na neki jug.

Nikola Šop, 27. oktobar 2023.

408

Jedno, ko smrt, za Kog?
Zbiljsko, ko Grob,
Što tajne ne odaje
Koje mu kažeš –
Grob je strog –
Karte važe
Samo za dvoje – Nosioca
I Nošenog –
A samo jedno – smjeste –
Živi – kaže –
Samrtnik – tek Slog –
Nema mjesta ćaskanju – tu – ni čaju –
Pa brbljivac – i nana – ovdje ostaju –
Već Ozbiljnost – Čekanje – Strah –
Drhat tek – da sve neizvjesno jeste.

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. oktobar 2023.

SONET 60

Ko valovlje k žalu šljunčanom što bjega,
Naši se trenuci žure ka svom kraju
I svaki smjenjuje onog prije njega,

Za mjesto naprijed svi se otimaju.
Rođenje, što sprva punim svjetlom gori,
Puzi k zrelosti što krunu će mu dati
Slava mu se s krivim eklipsama bori,
I vrijeme koje daje sad dar trati,
I vrijeme buši ukrase mladosti
Urezuje bore na čelu ljepote,
Naravne istine guta rijetkosti,
I njegovoj kosi ništa se ne ote,
Al moj stih ostaće da ti vrsnost slavi,
Nadam se, uprkos ruci što sve mlavi.

William Shakespeare (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. oktobar 2023.

TRAŽITELJI ZLA

Rođeni smo sa srećom
što će reći sa zlatom u ustima.
Novi i glatki kao grožđe,
čisti kao jezerce na Aljasci,
dobri kao stabljika zelenog pasulja —
mi smo rođeni i to bi trebalo biti dovoljno,
moramo biti sposobni da nastavimo odatle
ali moramo učiti o zlu,
naučiti što je podljudsko,
naučiti kako krv iskoči poput krika,
mora se vidjeti noć
prije nego što se može shvatiti dan,
mora se marljivo slušati životinja unutra,
mora se hodati kao mjesečar
po rubu krova,
mora se baciti neki dio njenog tijela
u đavolja usta.
Čudna stvar, kažeš.
Ali ja bih rekla
moraš umrijeti malo,
mora ti kutija šibica planuti u ruci,
moraš vidjeti kako te najbolji drug prepisuje na ispitu,
posjetiti indijanski rezervat i vidjeti
njihovo plastično perje,
mrtvi san.
Mora se biti zatvorenik bar jednom da bi se čuo

okret ključa u svojoj utrobi.
Nakon svega toga
slobodan si da se hvataš za drveće, kamenje,
nebo, ptice koje od vazduha stvaraju smisao.
No, čak i sred telefonske govornice
zlo može procuriti iz slušalice
i moramo ga pokriti madracem,
a zatim ga iščupati iz korijena
i pokopati ga,
pokopati ga.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. oktobar
2023.*

KRINOVİ

U polju i u gori bijeli krinovi procvali

Po polju i gori krin kao da nešto zbori
Po gori i dolu svaki krin
Kao da gori

I kada tiho između procvalih cvjetova
Zamišljen tako
Prolaziš

Možda kao i ja pomisliš na one koji su
Prije tebe ovuda tiho
Prolazili

Između procvalih bijelih cvjetova

Pitajući se isto tako kao i ti
Šta li su ovi bijeli
Krinovi

Da li su to nečiji klikovi
Ili
Krikovi

Znaci onih koji su nekada prolazili
I u bespućima ovim

Beznadno
Gazili

U potrazi za bijelim cvijećem

Mak Dizdar, 13. oktobar 2023.

PENJUĆI SE UZ BRIJEG POD VJETROM ŠTO ZAGLUŠUJE

Penjući se uz brijeg pod vjetrom što zaglušuje,
Krv se razlepršala, gordo nošena gore
Ponad livada gdje konji bijeli stoje;
Poput roga je ječala uz strme gore
Dok nije viknula na vrhu pod stablima
Blistavim: Pokoravanje, jedino dobro to je;
Daj da budem glazbalo sa žicama što bruje
Da sviraju sve stvari, koliko vole, na njima.
Kako prizvati tu glazbu kad se ulica
Smrači? Na kiši i kamenim mjestima mogu
Naći jedino drevnu tugu što pada,
Jedino užurbana i izmučena lica,
Hodanje ranjivih djevojačkih nogu,
Srce što u svom muku beskrajnom kleči sada.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. oktobar 2023.

ZATVOR

Dječak pije mlijeko
i pada u san spokojno u svojoj ćeliji,
majci od kamena.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 6. oktobar 2023.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1914

1914. Devetsto četrnaesta! Oh, devetsto četrnaesta!
Nekim su godinama u karantinu mjesta!

E, pa, ovo je jedna. Stvari su ko upaljene:
u Parizu, urednik *Figaroa* biva od žene
francuskog ministra financija namrtvo zgođen,
jer je štampao erotska pisma te gospođe –
sans merci, treba li dodati – kome,
ah, koga briga! Ali je *c'est tout*, dabome,
i za socijalistu i pacifistu, koji jest
za sva vremena, Jeana Jaurès, čija je pest
mahala na parlament hladeći glave usijane:
ubiće ga, za objedom, nekog fanatika tane,
u restoranu. Jedno "ah" za rane usamljene hlice
iz devetsto četrnaeste! Ah za ubice
i njen kažiprst. Ah za bijele pramove u akrilično
plavom!... Nešto je pastoralno – čak idilično!
– u tim ubistvima. U irskom klistiru što u Dublinu
Briti ga opet trpe. U svečanome Panaminu
otvaranju kanala. Il u onom doktoru što na svome
psu vrši operaciju srca, i otvorenu k tome.
E, da bi te stvari zasvagda nestale, evo
nadvojvoda dolazi u Sarajevo
a tamo onaj neobrijan, plah, sred mase,
mladić, s njegovim pištoljem... (*Nastavlja se*).

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. oktobar
2023.*

DEMON

*Mlad čovjek se boji svog demona i stavlja ruku
demonu na usta ponekad. – D.H. Lawrence*

Spomenula sam svog demona prijatelju
i prijatelj zapliva u ulju i dođe k meni
mestan i zagonetan
i reče,
"Ja sam razmišljao da ga uzmem iz zalagaonice.
Založio sam ga prije mnogo godina."

Ko će kupiti?
Založenog demona,
Požutjelog od zaborava
a ruka na njegovom vratu?
Uzmi ga iz zalagaonice, moj prijatelju,

ali se čuvaj tuge
koja će ti uletjeti u usta kao ptica.

Moj demon,
prečesto razodjenut,
prečesto raspelo koje iznosim,
prečesto mrtva margareta kojoj dajem vodu
prečesto dijete koje rađam
i onda, bezimeno, bezimeno, pobacim...
nezemaljsko.

Oh, demone unutra,
Bojim se i rijetko stavljam ruku
na svoja usta i zašivam ih
pokrivajući te, tajeći te
od javnih voajerskih očiju
tipki moga pisaćeg stroja.
Ako bih založila tebe,
kakvo bi zlato u polugama dali za tebe,
kakve penije, što plivaju u svojim bakrenim poljupcima,
kakvu pticu na njenom putu do propasti?

Ne.

Ne.

Ja te prihvatam,
dolaziš s mrtvima koji naseljavaju moje snove,
koji hodaju sve po mom pisaćem stolu
(kao u Majci, dok se rak rascvjetavao na njenim
Best & Co.1 sisama –
i plesao valcer sa njenim papirnatim duhom)
s mrtvima što daju slatkiše dijabetičaru u meni,
što daju zasune napadaju ruža
što ponekad ulijeću u mene i odlijeću od mene.

Da.

Da.

Ja te prihvatam, demone.
Neću ti pokriti usta.
bio to čovjek koga volim, jabuka krcat i gadan
ili bila žena koju volim, bolesna u svojoj krvi
sa svojim slatkim plinovima i palim granama.

Demone, dođi mi,
čak ako si Bog koga prizivam
stojeći kao strvina,
želeći da me pojede

počevši od usana i jezika.
I ja želeći skliznuti u njegovu vreću
uzimam kruh i vino,
a demon prdi i kikoće se
kad Bog izleti iz mojih usta
anonimne žene
na anonimnom oltaru.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29.
septembar 2023.*

BOŽANSKI CIRKUS

Kako me danas bole harlekini
I tužni augusti glupi.
Isuse, na srce mi ranjeno
melem pamuka privini.

Danas bih volio da budem jako ružan.
Da se trese za mnom svjetine rug.
Da budem grbav i u hodu hrom.
I nos da imam vrlo, vrlo dug.

Bol glupih augusta i harlekina
moj Isuse, toliko me tišti.
Pođimo, pođimo k njima sa majmunom,
koji se mirno pred cijelim svijetom bišti.

Pođimo i sa médôm, koji u hlačama
vješto poigrava na štapu,
a poslije za bijednom milostinjom
ponizno pruža svoju staru kapu

Pođimo i sa bubnjem, čija je siva koža
tako sveta i tako skupa.
Jer bubanj je mrtvo magare, po kome mali
još uvijek nemilice lupa.

Pođimo tako među auguste i harlekine.
Samo što prije, moj Isuse sveti.
Mi ćemo za njima od teškog bola,
a oni za nama od smijeha umrijeti.

Nikola Šop, 25. septembar 2023.

EMINA

Sinoć, kad se vratih iz topla hamama,
Prođoh pokraj bašte staroga imama;
Kad tamo, u bašti, u hladu jasmína,
S ibrikom u ruci stajaše Emina.

Ja kakva je, pusta! Tako mi imana,
Stid je ne bi bilo da je kod sultana!
Pa još kad se šeće i plećima kreće...
– Ni hodžin mi zapis više pomoć neće!...

Ja joj nazvah selam. Al' moga mi dina,
Ne šće ni da čuje lijepa Emina,
No u srebren ibrik zahitila vode
Pa po bašti đule zalivati ode;

S grana vjetar duhnu pa niz pleći puste
Rasplete joj one pletenice guste,
Zamirisa kosa ko zumbuli plavi,
A meni se krenu bururet u glavi!

Malo ne posrnuh, mojega mi dina,
No meni ne dođe lijepa Emina.
Samo me je jednom pogledala mrko,
Niti haje, alčak, što za njome crko'!...

Aleksa Šantić, 22. septembar 2023.

USPOMENI SIGMUNDA FREUDA

Kad postoje toliki koje treba da ožalimo,
kad je tuga postala tako javna i izložena
kritici cijele epohe
s našom krhkom sviješću i u našoj boli,

o kome da govorimo? Jer svakodnevno umiru
među nama oni što su nam činili nešto dobra

znajući da to nikad nije dovoljno, ali
u nadi da će to malo poboljšati življenjem.

Takav je bio taj doktor: čak u osamdesetoj želio je
misliti o našem životu, od čijeg neposluha
tolike moguće mlade budućnosti,
prijetnjama i laskanjem traže poslušnost

ali mu želji ne bi udovoljeno: sklopio je oči
na toj posljednjoj, svim nama zajedničkoj,
slici problema kao rođaka koji su se okupili
zbunjeni i ozlojeđeni zbog našeg mrenja.

Jer oko njega su do samog kraja bili još
oni što ih je proučavao, fauna noći,
sjenke koje su još čekale da uđu
u svijetli krug njegove spoznaje,

krenuše drugdje razočarane kad se on,
otrgnut od svog životnog zanimanja,
vratio zemlji u Londonu,
ugledni Jevrejin, koji umrije u izganstvu.

Jedino Mržnja bješe srećna, nadajući se da će proširiti
njegovu praksu, i njegova bijedna klijentela
što misli da se može liječiti ubijanjem
i pokrivanjem bašte pepelom.

Oni su još živi, ali u svijetu koji je on izmijenio
prostim gledanjem u prošlost bez lažnog kajanja;
sve što je učinio bilo je da se sjećaš
kao starac a da si iskren kao dijete.

On nije bio mudar zapravo, on je samo naložio
nesrećnom Sada da recituje Prošlo
kao lekciju poezije dok prije ili kasnije
ne spotakne se na stihu gdje

su nekad davno optužbe počele,
i odmah bi znalo ko ga je sudio,
kako je bogat bio život i kako šašav
i sve mu bi za život oprosteno i ono posta više smjerno,

sposobno da priđe Budućem kao prijatelj
bez garderobe izvinjenja, bez

zbirke maski ispravnosti ili pak
zbunjujuće, odveć prepoznatljive geste.

Nije čudo što su drevne kulture taštine
u njegovoj tehnici uznemirivanja
naslućivale pad vladara, slom njihovih
probitačnih obrazaca frustracije:

kad bi on uspio, znači, Uopšteni Život
bio bi nemoguć, monolit
Države bio bi razbijen i spriječena
saradnja osvetnika.

Naravno, oni su zazivali Boga, ali on je išao svojim putem
dolje među izgubljene ljude kao Dante, dolje
u smradnu jamu gdje uvrijeđeni
vode gadni život odbačenih,

i pokazao nam da zlo nije, kako smo mislili,
čin koji mora biti kažnjen, već naš manjak vjere,
naša nečasna volja za poricanjem,
požuda tlačitelja.

I ako je nešto od autokratskog držanja,
očinske strogosti koju nije volio, još
ostalo u njegovu govoru i crtama lica,
to je bila zaštitna boja

onoga ko je živio među neprijateljima tako dugo:
ako je često griješio i, povremeno, bio apsurdan,
za nas on sada nije više ličnost
već jedno cijelo podneblje mišljenja

pod kojim vodimo naše različne živote:
Poput vremena, on može samo smetati ili pomoći,
gordi mogu i dalje gorditi se, ali im je to sada
malo teže, tiranin pokušava da

ga koristi, ali ne mari za njega mnogo:
on nenametljivo okružuje sve naše navike rasta
i rasprostire se, sve dok umorni u svakom
najzabitnijem ubogom vojvodstvu

ne osjete promjenu u svojim kostima, i obodre se,
dok dijete, nesrećno u svojoj maloj Državi,

neko ognjište gdje je sloboda isključena,
košnica čiji su med strah i zabrinutost,

ne oćute se spokojnijim sad i nekako sigurni u izbavljenje,
i dok nam se, ležeći u travi našeg nehaja,
toliko mnogo dugo zaboravljenih predmeta,
otkrivenih njegovim svjetlom što bodri

ne vrati i ne postane opet dragocjeno;
igre, koje smo mislili da, odrasli, moramo odbaciti,
sitni šumovi kojim ne usudismo se smijati se,
grimase koje smo pravili kad nas niko ne vidi.

Ali on nam želi više do toga. Biti slobodan
često znači biti usamljen. On je htio sjediniti
nejednake polovine na koje nas je razbilo
naše vlastito dobronamjerno osjećanje pravde

htio je obnoviti u većima oštroomnost i volju
koju i manji posjeduju ali je mogu jedino koristiti
za jalove rasprave, htio je vratiti sinu
bogatstvo majčinskog osjećanja:

ali više od svega nas je htio podsjetiti
da je noć dostojna oduševljenja,
ne samo zbog nasluta čuda
koje nam samo ona nudi, već i zato

što joj je potrebna naša ljubav. Velikim tužnim očima
njeni prelesni stvorovi gledaju i mole nas
nijemo tražeći da ih povedemo sa sobom:
ona su izgnanici što čeznu za budućnošću

čiji smo vladari, i oni bi se takođe radovali
ako bi im se dozvolilo da služe prosvjećivanju kao on,
čak podnoseći naše povike 'Juda',
kao on, i kao svako ko prosvjećivanju služi.

Jedan razumni glas zaniyemi. Nad njegovim grobom
obitelj Poriva oplakuje nekog nježno voljenog:
tužan je Eros, stvarač gradova,
i plače anarhična Afrodita.

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 18.
septembar 2023.*

XLI

Kad ptice lete visoko
odmaraju se oči neba

Dani bivaju duži
niti konopca kraće

Idem kud glava moja me nosi

Pentti Saarikoski (preveo Milorad Pejić), 15. septembar 2023.

LJEPOTA STVARI

Osjećati i kazivati zapanjujuću ljepoti stvari – zemlje, kamena i vode,
Životinje, čovjeka i žene, sunca, mjeseca i zvijezda –
Krvlju podlivenu ljepotu ljudske prirode, njene misli, pomame i strasti,
I neljudsku prirodu njene stvarnosti visokouzletjele, ili: što visoko lebdi –
Jer čovjek je napola san; čovjek je, može se reći, priroda koja sanja, no
stijena

I voda i nebo su postojani – osjećati

Mnogo, razumjeti mnogo, izraziti mnogo, prirodnu

Ljepotu, jedina je dužnost poezije.

Ostalo je skretanje: ona sveta ili plemenita osjećanja, složene ideje,

Ljubav, pohota, čežnja: jesu razlozi, ali ne i Razlog.

*Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11.
septembar 2023.*

PRIVIĐENJE

„Dobar dan!“

„Dobar dan!“, uzvratila je hladno. Bila je to naša prva komšinica. Vrata do vrata. Jedina u cijeloj zgradi s kojom se moglo uvijek lijepo pozdraviti i ispitati. Ostali su bili susjedi koji pozdrave ili ne. Doselila se prije godinu. Penzionerka, uvijek prijatna i ljubazna.

Sreli smo se pred ulazom u zgradu. Došli do lifta i stajali šutke. Pomislio sam: Nešto nije u redu! Bila je namrštena. Pogledala me tek kad smo ušli u lift.

„Do kojeg ćete sprata?“

„Do četvrtog!“, nekako sam izgovorio i zanijemio od čuda.

Izašli smo iz lifta.

„Do viđenja!“, rekla je, otključala vrata od stana i ušla. Nisam vjerovao vlastitim očima – kao da se nikad nismo vidjeli.

„Znaš li šta se dogodilo?“, čim sam ušao u stan odmah sam sve prepričao ženi i zaključio:

„Izgleda da je pukla.“

„Nije!“, rekla je mirno i samouvjeren.

„Pa šta je onda u pitanju?“

„To nije bila naša komšinica!“

„Jok! To je bilo priviđenje!“

„Ma kakvo, bolan, priviđenje?“

„Pa šta je onda bilo?“

„Njena sestra bliznakinja.“

„A ja mislio...“

„da je neki problem!“, završila je umjesto mene. „Ti svugdje vidiš samo probleme i čuda.“

Adin Ljuca, 8. septembar 2023.

LJETO 1993.

Za Marka Vešovića

Ničija ptico u opsjednutom gradu, godinama mislim o iskušenju uspomena – tvom pristanku na sapatništvo i mome izboru izopćenja. Sjetio sam se napokon mjesta: studen maslinjak u izletištu Žanjic, kafanica pod lozom gdje riječi cvokoću kao čaše na tacnama i gdje neprimjetna je duša u rasporedu cvrčaka. Tamo bih da se uputimo jednom, slazeći možda sa iste brodice u zakazano vrijeme, prežajući se međusobno razrokim pogledima. Tu bih da se najzad prepoznamo, za tajnim stolom.

Ptico ničija u opkoljenu danu, samujem isto

u svome gradu, spušten odnekud iz svemira
u mravinjak trgova kao u poštansku markicu.
Pod budnim okom modnih lutaka u izlozima
hodim svijetom, dječicu cjelivam. Al čak i takvi
služimo opštem mraku. I svejedno je kuda
odlaziš ili gdje ostaješ, ne vidim ni za kog
izlaza. Ko zrnca pješčanog sata presipamo se
iz jednog istog bezumlja u drugo.

U Švedskoj, ljeta 1997.

Milorad Pejić, 4. septembar 2023.

DRAGA, LICE TI POSTAJE BIJELO

Draga, lice ti postaje bijelo
bezizražajno polje sa snijegom bez tragova
Tvoje oči što su nekoć plamtjele poput plavog neba
sada gasnu pamćenje nas oboje izdaje
Proklinjem svoje sjećanje koje nestaje trudim se da ga zadržim
ono iščezava iza okuke druge treće
Tačna boja tvog glasa tvoj pokret
Koji me je znao tako dirnuti način na koji je nastajao tvoj smijeh
duboko u grudima u tvoje grudi
tri gelera su se zarila
prije tri godine

Adrian Oktenerg, 1. septembar 2023.

SKUPLJAO SAM OPALO VOĆE IZ TRAVE

za Ivanu Motýlovu

Skupljao sam opalo voće iz trave, tražio u jarku orahe, zapalio vatru pokraj
druma i na njoj grijao dlanove, onda su me dio puta odvezli Cigani, i da se
nisam zadržao s čovjekom koji je izgubio kapu, pa onda još s nekim ko je
htio da zna kako se svira harmonika, došao bi u školu tačno na vrijeme.

Iz brodske sirene kuljala je para, brod se upravo otrgao od obale. Ipak sam
uspio otrčati na palubu i pitati kapetana da li je sjedište slijepog putniku već
zauzeto. Zauzmi svoje mjesto, rekao je, a da me nije ni pogledao.

Ivan Wernisch (preveo Adin Ljuca), 28. august 2023.

KUDA BIH VODIO ISUSA

Isuse blagi, u doba kasnih sati,
kad još bdiju siromasi tvoji.
Skromnom kRojaču odvest ću te, da ti
Jedno obično odijelo skroji

I obućaru malom, koji svu noć kuje
Oštre čavle u teški poplat.
Dok Tvornice cipela žučno bruje.
Milion pari skuju za jedan sat.

Zatim čovjeku, koji šešire pravi,
sa spuštenim obodom, da skriju bol.
Jedan će da se nakrivi i na tvojoj glavi.
Prostran da u se primi i tvoj oreol.

Onda ćemo poći u krčmu kraj grada,
koja liči na stari, nasukani brod.
Gdje braća za stolom, od silnog jada
Bacaju čaše i šešire na pod.

Prvi krik pijetla bit će britka strijela,
od koje će ti srce da krvvari.
Drugi krik pijetla bit će mrak u dnu čela.
Prepoznat nećeš ni ljude ni stvari.

A trećim krikom kad se pijetli jave,
o Isuse, zateturat češ od bola.
Tvoj šešir će pasti s glave.
Šešir i aureola.

Nikola Šop, 25. august 2023.

PRED SMRT

Agonija kao zlatni prah se vije,
Vrh mene leprša jedan žuti cv'jet.

Još nikad nije ljepše mirisala
Moja mala izba — moj veliki svijet.

Slaba moja ruka k žutom cv'jetu teži,
Hvatajuć ga tako lijep i žut.
Ali zalud napor, cvijet od mene bježi,
I opet mi pada na prsa i skut.

I ja sam opijen s njegova daha —
Dok Velike Gospe iz žutog praha
Pojavi se lik...

Musa Ćazim Ćatić, 21. august 2023.

MOLITVA U MILANU

Učini da umrem
ovoga časa, Bože.
Samo ostavi
moje oči
na svijetu!
Neka gledaju
– kako Piazzom Duomo –
prolaze žene.

Abdulah Sidran, 18. august 2023.

AVGUST

— I ne budi neoprezan. Igraj nasigurno —

Slušaj. Na nesigurno ja igrala sam svakad,
Uprkos onom što kažu kritičari. Pitaj
moga izmišljenog brata, onoga što skita,
najboljeg druga u djetinjstvu što priključaka,
presvlačenja, bacanja i dizanja štapića igrati dolazi,
ide biciklom u grad i jezik katolicima plazi.

Ili osnuj Pišački klub gdje se u žbunje stane
i jedno drugome u splovilo zagleda se.
Gađamo ulična svjetla zračnom puškom ko vrane.

Nismo sa tamponima smiješnim znali šta da se čini
i u školskim ih cipelama nosili. Da plašiš čase
samotne mi, bio si tu, prijatelju, ali hini.

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14. august
2023.*

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1913

1913. Na Balkanu mir je pri kraju.
Drevnu rutinu razgovora velike sile kušaju,
no samo rukavice uprljale su bijele.
Turska se i Slavena gomile cijele
kolju ko da sutra ne postoji. SAD
misle da postoji, već temeljite kakve ih dade
Bog: savezni porez na prihod tu je uvelo.
No ono što Pax Americanu zacijelo
predstavlja jeste pokretna traka koju tada
u Michiganu Ford instalira. Eto kako propada
kapitalizam! Među libertincima, ni marksistima,
niko nije mogao, ni u najcrnjim mogućim snima,
da predvidi taj razvoj. Kad pomenuh te snove,
Kalifornija sluša prve Richard Nixonove
krike nakon rođenja. Ali, od svih zvukova,
najbremenitije reče Robert Frost kome su Dječakova
volja i Sjeverno od Bostona objavljene
u Engleskoj, knjige koje zemljačke zjene
gotovo previđaju dok u ushitu sentimentalnu
motre novosazdanu Veliku Centralnu
Stanicu gde će se kasnije ponašati
ko da u zakup Hollywoodu su dati.
U međuvremenu, M.Proust pero će da otpravi
na Put k Swannu, a H. Geiger svoj brojač pravi;
ne istražujući ništa opasno ili perdu,
Stravinski izvodi balet Le Sacre du
printemps, u Parizu, Francuska.
Ali je fokstrot ono što narod stvarno đuska.
I dok Schweitzer liječi gubavce a podmornice veoma
duboko rone, najvruća vijest je feršlus skroman.
Pomislite koliko pripremnih radnji propušta
usklađujući vam s vršcima prstiju usta.

Čovjek godine, iz mjesta iz kog su i dejniši,

Niels je Bohr, bojim se. Tvorac stvari
nalik onom kad čutiš da postići pogodak nisi
kadar, il onom kako izgledaš kad ispariš.

(Niels Bohr)

“Atomi su mali. Atomi su fini.
Naravno, dok se jedan ne razbije.
Dovoljan u svojoj tad je veličini
da sav na kocku stavljate svoj svijet.
Model atoma, od mene sazdani,
Istodobno je veliki i mali!
Iskopinama mjesečevim, s vani,
iznutra, krivnje osjećaju nalik.

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 11. august
2023.*

PORTRET JEDNE ŽENE

Tvoja stegna su jabukova stabla
čiji cvatovi dotiču nebo.
Koje nebo? Nebo
gdje je Watteau objesio žensku
papuču. Tvoja koljena su
južni lahor – ili
nalet snijega. Uh! kakav je
čovjek bio Fragonard?
– Kao da to rješava
išta. – Ah, da. Ispod
koljena, jer napjev
silazi tim putem, jedan je
od onih bijelih ljetnjih dana,
visoka trava tvojih gležnjeva
treperi na obali –
Kakvoj obali? –
pijesak se lijepi za moje usne –
Kakvoj obali?
Uh, latice, možda: kako
mogu znati?
Kakvoj obali? Kakvoj obali?
Rekoh latice s jabukovoga stabla.

William Carlos Williams (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. august 2023.

ZIMSKI NOKTURNO

U sivilo umotan, suton se polako prikrada,
Prelazeći mrtva, mrka polja koracima hladnim.
Kiša turbobno rominja; prsti noći ispredaju
Tkanje izmaglice što lebdi nad šumom i pustarom,
Tiho poput smrti. I nebo takođe šuti,
Tvrdo ko granit i postojano kao sudba.
Blijedo jezerce stoji; okruženo s nešto rogozi
I ogrnuto nakrivljenim drvećem, izgleda kao da samo
Čeka dolazak zimske noći
U kasnom decembru da zapuše preko grobova
Iščezlih ljeta, brzi vjetar u naletu
Mreška mu tiho lice valovima što zapljuskuju.
Kiša i dalje pada: klanjajući se, drveće tuguje;
Tamna se noć ušuljava i ostavlja svijet sam.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 4. august 2023.

VRATA, VRATA, VRATA

Starac

Starče, još četiri sprata imade gore,
a čemu? Soba ti jedva veća je od kreveta.
Dok pušeš penjući se, ti smeđ si drvorez
pognut nad ogradom i trošnim stubama od drveta.

Soba je dostatna. Što osta od života ti cijela
od poda do plafona na police je nabijeno
ko u supermarketu: knjige, izdašno debela
mrtva ti žena u ramu ulaštenome njenom.
Zdjela zobenih pahuljica – u instant mlijeku ih variš –
tvoje kuhalo i telefon, jedino lukuzno dobro.
Ostavljaš vrata otvorena, u bordo svili ljenčariš
osmjehnut drugim stanarima što žive sami. Dobro,
gotovo sami. Prvom susjedu, iza tog staromodna

zida, u posjet cura dolazi oko podna.

Dvaput nedeljno, u doba ručka, ovo dvoje
da u tvoj svijet zavire kraj tvojih vrata stane.
Govore tužno ko da ukisnut vino će koje
nose, il dušek neće držati njih sklupčane
u tijesnom zagrljaju: čudno su mladi oni.
Starče, ti njin si otac što iz hodničkog mraka
drži slovo sve dok im budilnik ne zazovni
i odmota ih. Otvaraš litru sačuvanog vinjaka
i sitni tekst imenika pregledaš. U krilu tvome
telefon sve je od prezimena tvoga što ostalo je.
Ko princ Romanov ostaješ isti u svom malome
alkovenu hodnika. Brodolomče, vrijeme tvoje
ravno je more što ne prestaje, gdje nećeš krenut
k novoj zemlji i bez novih pričanja za razmjenu.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. jul 2023.

XLII

Dolaze mi i objašnjavaju
kakvom pjesma treba da bude
meni koji vladam čak i majstorstvom
da skujem konjsku potkovu
za kravlji papak

Pentti Saarikoski (preveo sa švedskog Milorad Pejić), 28. jul 2023.

HUNGERFIELD

Ako je vrijeme samo druga dimenzija, onda sve što umre
Ostaje živo; ne poništeno, već nam sklonjeno
S očiju. Una je još živa.
Nekoliko godina unazad, mi vodimo ljubav, požudni kao jastrebovi,
Mladić i udata djevojka. Nekoliko godina unazad,
Još smo mladi, jakih pleća, i veselo radimo
Da izgradimo našu kuću. A onda ona, u širokom prozoru što gleda na more,
Beskrajno istrajna ali ne previše strpljiva,
Uči naše sinove da čitaju. Ona je još tu,
Njeno lijepo blijedo lice, teška kosa i velike oči

Nagnuti nad knjigu. I nekoliko godina unazad,
Mi sjedimo s odraslim sinovima u nemirnom motornom čamcu
Kod Horn Heada u Donegalu i gledamo morske papige
Kako se prevrću poput klovnova duž litice od hiljadu stopa, i
pelikane koji, kao zvijezde što padaju,
Love po moru: njene velike plave oči obrubljene su
Divljom ljepotom. Ili pak hodamo po Orkneyjima
Pod tajnom ogromnih kamenova koji tamo stoje,
Što ih u zoru svijeta visoke podigoše neznani ljudi zaboravljenim bogovima,
I mutno vidimo kroz duboki sjeverni suton
Veliko jato divljih labudova što pada iz oblaka
Ka sivom jezeru. Ona pomalo plače od radosti zbog te ljepote. Jedino
povratak kući,
Našoj voljenoj stijeni nad sivim i vječnim Pacifikom
Čini joj takvu radost.

Moguće je da su sva ova naša stanja
Stalne tačke na povratnoj orbiti vremena i da postoje vječito...
To nije dobro. Una je umrla, a ja
Sam ostao da čekam smrt poput bezlisnog drveta,
Da čekam da korijenje istruli i deblo da padne.

Nikad pomislio nisam da ćeš me ostaviti, draga ljubavi.
Znao sam da ćeš jednom umrijeti; trebalo je da ja prvi umrem —
Ali umrla si ti. To je sasvim prirodno:
Zato što si voljela život morala si prva umrijeti, a ja
Koji za nj nikad nisam mnogo mario, živim i dalje. Život je jeftin, ovih dana;
Moramo se nadmetati s Azijom; mi smo jeftini kao prah,
I smrt je jeftina, ali ne njena. Obična je to stvar:
Mi umiremo, prestajemo postojati, a naši voljeni
Pune se tugom i pijanstvom, litra u ponoć
I pije ujutro – ili traže
Drugu ljubav: ali ti i ja bar
Nismo smiješni.

Septembar opet. Siva trava, sivo more,
Drveće crno ko tinta, s noćnim čapljama bijelih trbuha na njima
Što dižu galamu na granama u suton, lajući kao psi –
I užasan gubitak. Godina je dana. Ona je umrla: a ja već jednu godinu živim
od mekih,
Trulih emocija, zaludne čežnje i pijanog sažaljenja, žalosti i sivog pepela –

O, dijete Božije!

Nije da sam usamljen zbog tebe. Usamljen sam:

Najdraža...

- - -

Eto te pjesme, najdraža; ti ju nikad nećeš pročitati
niti čuti. Ti si bila ljepša
Od jastreba u letu; ti si bila vjerna, lavljeg srca poput tog sirovog junaka
Hungerfielda. No pepeo je pao
I plamen se uzdigao; ništa ljudsko ne ostaje. Ti si
zemlja i zrak; ti si ljepota okeana
I veličanstvenih trijumfa trakastog zalaska sunca; ti si živa
i zdrava u nježnoj mladoj travi i raduješ se
Kad blaga kiša pada cijelu noć, a mali, rujno-vunasti oblaci lebde
u zoru. – Ja ću uskoro biti s tobom.

*Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. jul
2023.*

SVADBENA MAŠINA

Konji su letjeli kao ljudi. Pištanje i zujanje muzičke parne mašine postajalo je sve glasniji. Udaljenost između Klotilde i njenih progonitelja se smanjivala. Obuzeta užasom, djevojka je ispustila bič i tešku kuburu i sada se objema rukama držala za grivu svoje životinje.

Nećeš mi pobjeći, moja si! vikao je Teopid, već je pružao ruku da izvuče Klotildu iz njenog sedla.

Moja si! povikao je Habernatus. Odbij, Teopides!

Ne, ne i ne! vrisnuo je Pišišvili, Ne boj se, Klotilda, zaštiticu te od tih glupana! Mi smo na teritoriji Suosjećajnih Američkih Država, ovdje ova dvojica nemaju vlast nad vama!

Sad ću se probuditi negdje daleko odavde, pomislila je Klotilda zatvarajući oči. Imam jaku volju, jaku volju, jaku volju. Ovo što će se sada desiti spasit će mi život i čast. Jedan, dva, tri, sad!

U tom trenutku utihnula je muzička mašina. Upalile su se crvene, zelene i plave sijalice. Trojica divljih jahača malaksala su u sedlima i objesili glave. Ringišpil se zaustavio.

Ringišpil? Klotilda je skočila s konja, ugledala kuburu i bič kako joj leže kraj nogu i nasmijala se. Ringišpil? A ja sam mislila da je to mašina za vjenčanje!

Iznenada je izgubila svijest i probudila se daleko, daleko odatle.

Ivan Wernisch (preveo Adin Ljuca), 21. jul 2023.

PRODAVNICA U FRANKFURTU

Napad beznadežnosti zgrčio ju je u trgovačkom centru.
Cijelom težinom se morala nasloniti o policu,
ruke je zagnjurila u špagete
koje su lepezasto ispadale na sve strane svijeta.
Istrajavala je
iako to nije imalo smisla.
Tijelo je prestalo tajiti
potpunu usamljenost.
Ogrlica je visila u praznoj ljepoti.
Godine izbile
kao rebra,
pod savršenim trgovačkim osvjetljenjem
koje ne pravi sjene.
Radnik je došao dopuniti jastoge.
Stajala je visoka,
neosvojiva,
pod njom je ležala zvijezda
prosutih špageta.

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 17. jul 2023.

POGREBNI BLUZ

Zaustavite sve ure, telefon iskopčajte,
Spriječite psa da laje: sočnu kosku mu dajte,
Stišajte klavire i, uz prigušenu bubnja lupu,
Iznesite lijes, nek žalobnici su na okupu.

Nek aeroplani kruže ječeći iznad glave,
Porukom On Je Mrtav nek iškrabaju plavet,
Krep-mašne na vrat bijel stavite javnim golubima,
Crne pamučne rukavice nek svaki prometnik ima.

On je bio moj Sjever, moj Jug, moj Zapad i Istok,
Moja radna sedmica, nedjeljni odmor i, stog,
Moje podne, moja ponoć, moj govor, moj poj je bio.
Mišljah ljubav će biti vječna, al sam se prevario.

Zvijezde nisu potrebne sad: sve ih utrnite,
Spakujte mjesec, dogola sunce skinite;
Prolijte nekamo okean, neka se šuma zbriše,
Jer ničem dobrom ništa ne može da vodi više.

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
14. jul 2023.*

POZIV DRAGOM ISUSU

O Isuse, kako bih volio kada bi se
Udostojio da uđeš u moj stan.
Gdje sasvim obične stvari na zidu vise.
Gdje se u oknima rano gasi dan.

Pričao bih ti, kako svjetiljku mutnu palim,
Da kratki ovaj dan produžim.
Kako živim životom sasvim malim.
I pun jeda, sa braćom svojom služim.

Pričao bih ti o ljudskoj kući.
O oknima koja su pokatkad plava.
O vratima, kroz koja pognut moraš ući.
O bravi, koja se čvrsto zaključava.

Pričao bih ti uz dim obične cigare,
O svakom čovjeku i koji se kako zove.
I kako jedni uvijek nose haljine stare.
I kako drugi uvijek nose haljine nove.

I kako ima sedam brižnih dana.
O Isuse, i svaki je ko što je bilo juče.
I o tom, kako se, kad zaboli rana,
Šešir na čelo duboko, duboko natuče.

Pričao bih ti dugo, sve dok ne začujemo,
Kako se rosa niz prozor sliva.

Onda bih ti rekao sasvim nijemo:
Isuse, umoran si, tebi se sniva.

O lezi, zaspi, na postelji ovoj,
Kuju čovjek svaki dan otkupi.
Tužno ti čelo ovit ću u utjehe povoj.
Spavaj samo, a ja ću na klupi.

Nikola Šop, 10. jul 2023.

U SARAJEVU SAM BIO SRETAN

U Sarajevu tamo sam bio sretan
Kafane pozorište noćni život dvadeset minuta do planina
tri sata do mora
dobar posao kozmopolitski život
ali kad je rat počeo nisam se osjećao bezbjednim
pa sam došao u Beograd da živim među svojim
Mislio sam bolji život ovdje nema granatiranja
ima vode struje stalno
komšije nisu podozrive osim na uobičajen način
ali Beograd je ravan jednoličan ni planina ni mora
život je jednoličan odsječen od prijatelja
ne možeš ni nazvati Sarajevo odavde
vozovi više ne idu
a ljudi braća i sestre Srbi
postupaju s nama kao sa strancima
kao da smo alaša šljam

Adrian Oktenerg (preveo Omer Hadžiselimović), 7. jul 2023.

HIŽA U MILAMA

Djedovska tu hiža bi stvorena
Krepča da krepost
U srcima
Ostane

Pa neka je zato vazda otvorena
Za doste drage
I velikane

Srčane

Za sve pod nebom dobre ljude
I za sve dobre
Bošnjane

Za sve vojnike u velikoj vojni
Što vojuje se
Protiv
Vojne

I raznih drugih golemih zala
I inih silnih
I sitnih
Zlica

Za sve one što u vijeku bježe
Iz svoje hiže
Koja im se
Ožeže

Iz širokog ognjenog kruga
U kojima zapaljene
Lomače
Leže

Ispod visokih krvnikovih vješala
I križnih
I kužnih

Za sve one koji se opekoše
Jer k suncu dalekom
I velikom
Teže

Za sve one što pravu riječ
U pravi čas
Rekoše

I na stazi krvavog ishoda
Što ruku im
Otsjekoše

Za riječ da hljeb je hljeb
Da vino je vino

A voda da je
Voda

Za one kojima su meso smudili
I ognjenim pečatom
Čist obraz
Žigosali

Oni koji se vazda pozivaju
Ne samo na zakone zakonika
Nego i na zakone
Milosti
Božije

Za one kojima su jedini jezik
U grlu iščupali
Jer datu riječ
Nijesu
Odali

Za one koji su bez suda osuđeni
Da umru na repovima konja
Između dva crna klika
Dvojice crnih
Konjika

Neka je ova djedovska kuća
Vazda i širom
Otvorena

Za one koje su sa svetih oltara
Provanse i Lombardije
Zare i Rasije
I Arkadije
Proklinjali

U omami teškog tamjana
U bornome zboru
Krstova i
Mačeva

U tome gorkome koru
Riječi od Kuzme
I od Damjana

Za one koji su trikleto kleli
Jer još ih nisu
U svome mlinu
Samljeli

Neka je djedovska velika kuća
Uvijek i širom
Otvorena

Za one koji nikada ne mare
Za starostavne
Ni za nove
Care

Koji ne mare za kralje
Niti za bane
Ni bojare

Za njihova moćna blaga
Za dukate zlate
Za dinare
Za te
Zle
Pare

Neka je otvorena za sve ljude
Što mitnice ne minu
Al mitničare
Ne mite

Nego ih uvijek jasno i javno
I ruže
I kude

Neka su vrata djedovske hiže
Širom otvorena

Za one što na mučnom ročištu
Znaju za riječ
Blagu i
Čistu

Za riječi koje su jednako dane
Za one daleke i neznane
Kao za one uz skute

Što su nam
Bliže

Za one hude što život bez jala žive
A život im se
Povazdan
Ruga

Neka je otvorena za neznanog brata
I neznanog
Druga

Za one koji u tmici svoje tamnice
U čami svog čamovog tijela
Zbog toga pate

Žudeći da slovo ono bude
Za svekolike
Ljude

Da se svi oni konačno
Sa tim slovom
Zbrate

Neka je djedovska hiža
Širom otvorena
Posvunoć i
Povazdan

Za onog što davno je već pošao
I sada po tmuši gazi
Veoma trudan
Iz daleka

Al zna da stići će jednom budan
Tamo gdje
Nekto ga
Čeka

Neka je zato djedovska hiža
Otvorena
Širom

A ako li kto ta vrata kreposti
U sebeljublju svom

Nenadno
Zatvori

Neka se hiža djedovska do temelja
Sori i sruši
U mojoj
Duši

U obor čađavi neka se obori
Neka se u gar goli
I pepeo crni
Neka se
U veliko ništa
Neka se
Satvori

Neka se u njoj
Kao u satanskom logu
Izlegu skorprije i zmiije

(Oprostite svi vi
koji ste kleti i prokleti
Na ovoj kletvi kletvenika

Ali hiža djedovska
Bez milog gosta i dosta
Hiža moja ni hiža tvoja
Nit hiža djedovska više nije)

Mak Dizdar, 3. juli 2023.

INFINITIV

za Ulfa Lindea

Dragi divljaci, premda nikad ne ovladah vašim jezikom, bez zamjenica i gerundiva, naučih peći skušu u palminom lišću i cijeliti sirove nožice kornjača s njihovim okusom sporosti. Gastronomski, moram priznati, ove godine, otkad me talas izbaci na ovaj žal, bile su neprekidno putovanje i sad ne znam gdje sam. Na koncu, mi pravimo ureze u drvetu samo dok nas niko ne oponaša. A vi ste me počeli oponašati čak prije nego što sam vas ugledao. Gle šta ste učinili od drveća! Mada je laskavo kad te neko, čak i vi, smatra bogom, ja sam, za uzvrat, malo oponašao vas,

posebno s vašim djevojkama, dijelom da zatamnim prošlost s njenom zlosrećnom lađom, ali i da zamaglim budućnost lišenu jedara zatrudnjelih. Ostrva su ljut neprijatelj glagolskih vremena, osim sadašnjeg. A brodolomi su tek uzleti iz gramatike u čistu uzročnost. Gle šta život bez ogledala čini od zamjenica, da ne govorim o crtama lica! Možda su vaši preci dospjeli na ovo čudesno žalo na način sličan mome. Otud vaš stav prema meni. U vašim očima ja sam, u najmanju ruku, ostrvo na ostrvu. Kakobilo, prateći svaki moj korak, znate da ne tugujem za glagolskim prilogom prošlim ili trajnim prošlim vremenom – svakako ne više nego za vašim svršenim futurom u dubini neke vlažne pećine okićene suvim algama i perjem. Ovo pišem kažiprstom po vlažnom, sjajnom pijesku, u zalazak sunca, nadahnut, možda, gledanjem vrhova palmi iskošenih na platinastom nebu kao kakva kineska slova. Mada taj jezik nikad nisam učio. Uz to, povjetarac razbaruši ih suviše brzo da bi se mogla razabrati poruka.

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. jun 2023.

XXV

Pratim izdalje
vidim Europe krajnje granice
prema horizontu svijeta
Imao sam prekrasan novčić
ali ne vidim nikog mrtvog
da mu ga stavim pod jezik

Pentti Saarikoski (preveo sa švedskog Milorad Pejić), 26. jun 2023.

SPJEVANO NEKOLIKO MILJA IZNAD TINTERNSKE OPATIJE PRI PONOVNOJ POSJETI OBALAMA VAJA ZA VRIJEME OBILASKA, 13. JULA 1798.

Pet godina je minulo; pet ljeta,
S pet dugih zima! Opet slušam vode
Što teku s vrela gorskih uz blag mrmor
Podalje od mora. Opet vidim strme
Visoke hridi što u osamljenom
Divljem prizoru bude misli na još
Dublju osamu, vežu s mirom neba

Krajolik. Opet odmaram se pod tim
Javorom tamnim, kućicā parcele
Gledam, i grupe voćki što, u ovo
Doba s nezrelim plodovljem, gube se
Međ gajevima i šumama, divlji
Ne remeteći pjesaž. Opet gledam
Živice, što jedva živice su, šuma
Tih razigranih, uz to podivljalih
Rediće: ova seoska imanja,
U zelenilu do vrata; i dimne
Vijence što se dižu, u tišini,
Među drvećem, uvis, koji ko da
Pute k nejasnom tragu skitalačkih
Žitelja u tim šumama bez kuća,
I špilji gdje sam pustinjač kraj vatre
Sjedi. Ti krasni oblici, zbog moga
Dugog odsustva, nisu mi ko pjesaž
Slijepcu: često, sred samotnih soba
U buci manjih i većih gradova,
Kad bjeħ umoran, prenuše mi slatka
Čuvstva u krvi i srcu da prođu
Do čistijega moga duha gdje će
Obnoviti se u miru; i slutnju
Nezapamćene slasti, takve, možda,
Da nije slab joj ni plitak uticaj
Na golem dio žića dobriħ ljudi,
Na zaboravljena, sitna, bezimena
Djela dobrote i ljubavi. Mislim,
Nisam joj manje dužan drugi, viši
Dar blaženoga stanja u kom teret
Tajanstva, u kom teški i dosadni
Teg tog svijeta nerazumljivoga
Lakne: to vedro i blaženo stanje
Do kog nas nježno vode naklonosti,
Sve dok dah našeg tijela, čak svako
Kretanje naše krvi skoro stane,
I u tijelu usnemo, i živa
Duša bivamo: jednim okom što ga
Moć harmonije i moć preduboka
Radosti smiri, mi sagledavamo
Sam život stvari. Ako je to prazno
Vjervanje, ipak, oh! koliko često
U mraku i sred premnogih oblika
Bezradosnoga dnevnog svjetla, kada
Srdita strka beskorisna, uz to

Groznica svjetska pritisnu kucanje
Mog srca, kako u duhu se često
Okrećem tebi, gorski Vaju, šumski
Skitaču, kako moj duh ti se često
Okreće. A sad sa odsjajem misli
Poluzgasnule, s mnogim spoznajama,
Mutnim, blijedim, sličnim tužnoj zbrci,
Umna je slika opet oživjela
Dok stojim ovdje, ne tek sa sadašnjim
Užitkom nego sa mislima slatkim
Da taj tren krije i život i hranu
Budućih ljeta. I tako se drznuh
Na nadu, mada drukčiji no onda
Kad prvi put sam došao u ova
Brda, kada sam ko jelen skakao
Po planinama, žalima Rijeka
Dubokih, ili potoka samotnih,
Prirodom vođen svud: više ko onaj
Što bježi od tog što ga plaši, nego
Onaj što traži to što je volio,
Jer je Priroda (priprosti užici
Dječaćkih dana, trk sretan ko zvjerkin,
Sve prođe) za me bila sve. Šta tada
Bjeh – naslikati ne znam. Vodopad me
Hučni progonio ko strast. Hrid visoka,
Planina, šuma duboka i mračna,
Njihove boje i oblici onda
Bjehu glad moja; osjećaj i ljubav
Kojoj ne treba neki čar daleki
Što ga misao daje, ni probici
Što ne dolaze od oka. To doba
Prođe, sva bolna radost mu nestade,
I sav mu zanos vrtoglavi. Zbog tog
Ne klonuh, niti žalim, niti gundam,
Drugi darovi dođoše, gubitak
Taj obilno je, mislim, nadoknađen,
Jer naučih se da prirodu gledam
Ali ne kao u doba mladosti
Lišene misli, već slušajući često
Tihu i tužnu glazbu čovječanstva,
Ne grubu, niti resku, no dovoljne
Snage da smiri i obuzda. Ćutim
Prisustvo što me radošću visokih
Misli uzbuni, veličajno čuvstvo
Nečega mnogo dublje prožimljućeg,

Čemu stanište svjetlost je sunaca
Koja zalaze, okrugli okean
I živi vazduh, i plavetno nebo
I um čovjekov; pokret i duh koji
Goni naprijed sve što misli, svaki
Predmet sve misli, i kroza sve stvari
Struji. Stoga sam još ljubavnik šuma
Livada, gora, sveg vidimog na toj
Zelenoj zemlji, tog moćnog svijeta
Oka, i uha, sveg onog što oni
Polustvaraju, i što se opaža;
Prepoznao sam, sretan, u prirodi
I u jeziku čula, sidro moje
Najčišće misli, dojlju, vodiča,
Čuvara srca mog, dušu moralnog
Mog bića. Još bih manje, možda, da me
Tako učili nisu, dozvolio
Svoju prirodnu sućut da protraćim:
Jer ti si sa mnom ovdje na obali
Divne rijeke, ti najdraža drugo,
Moja draga, draga drugo; u tvom glasu
Jezik mog bivšeg srca hvatam, bivše
Užitke čitam u reskom odsjaju
Divljih očiju tvojih. Daj još malo
To što sam bio da gledam u tebi
O moja draga sestro! dok se molim,
Znam da Priroda ne izdaje srce
Koje je voli; ima povlasticu,
Kroz sav naš život, da nas iz radosti
U radost vodi: ona daje oblik
Duhu u nama, uliva ljepotu
I mir, mislima uzvišenim hrani,
Stoga ni zli nas jezici, ni nagli
Sudovi, niti poruga sebičnih,
Niti pozdravi bez dobrostivosti,
Ni sve turobno opštenje svagdašnjeg
Života nikad savladati neće
Ni pomutiti vedru vjeru da je
Puno blaženstva sve to što gledamo,
Zato nek mjesec obasjava tvoju
Samotnu šetnju, nek magleni gorski
Vjetri slobodno duvaju u tebe:
Kad ljeta prođu, kad divlje ekstaze
Dozru u mirni užitak, kad duh ti
Bude palača svih divnih oblika,

A pamćenje ti postane stanište
Svih harmonija i zvukova nježnih;
Ako samoća, il strah, il bol budu
Tvoj udes, s kakvim melemnim mislima
Na nježnu radost sjeććeš se mene
I opomena mojih! Nit ćeš, možda,
Kad budem gdje glas ne mogu ti čuti,
Ni postojanja bivšeg uhvatiti
Odsjaj u divljim očima ti, tada
Zaboraviti da stajismo skupa
Uz ljupki potok; i da, tako dugo
Vjernik Prirode, dođoh tu, u službi
Toj neumoran, svakako s toplijom
Ljubavlju, s dubljom revnošću svetije
Ljubavi. Nit ćeš tad zaboraviti
Da, nakon mnogih lutanja i mnogih
Ljeta odsustva, ove strme šume,
Visoke hridi i ovaj seoski
Zeleni pejisaž postadoše meni
Draži i zbog njih samih i zbog tebe.

*William Wordsworth (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. jun
2023.*

DROZD U SUMRAK

Gledam s kapije gaja: na njem
Utvarno siv je Mraz bio,
Talog Zime je oko danje
Što slabi rastužio.

Splet stabljika hmelja sred svoda –
Ko strune lira kad ih slome,
I svak živ što ovud hoda
Ode ognjištu svome.

Crte zemlje oštre se čine
Ko pružen leš Vijeka,
Kripta – oblaka baldahin je,
A vjetar za njim leleka.

Klica i rađanja ritam star
Bje skvrčen, tvrd i suh,

I, regbi, ko ja, izgubi žar
Svaki zemaljski duh.

Ali, gle, glas gore se diže
Iz granja crnjeg svede,
Poj srčan ko večernje stiže,
Poj radosti bez međe;

Star drozd, slab, mršav, kome, sitnu,
Perje roguši vjetar jak,
Odlučio je tako hitnut
Dušu u sve gušći mrak.

Za himne razloga tako malo
Ima od zanosa lud
Glas – na svem zemnom je pisalo,
U dalji il blizu, svud,

Da mnih: trepti ta sretna pjesan
Za lakunoć od Nade
Neke blažene koje svjestan
Ne bjeh, a on je znade.

Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. jun 2023.

NIJE POTREBNO

svoditi račune, prijatelju, jer svako zrnice u pješčaniku ionako padne na svoje mjesto. Ono što je nekad boljelo sad nam je tuđe: proteklo je kao film na platnu dok smo, grickajući košpice, sjedili udobno zavaljeni u svoje snove. Ali kad se nakon predstave svjetlo upali, ostane mučan osjećaj: poput ljusti prazni dani, i ispremetani. Nikad nam nije bilo potrebno ništa više od onog što smo sami proigrali držeći se viših i svojih principa. Danas postoji samo ono što smo odbacili, sve ostalo nemamo.

Adin Ljuca, 16. jun 2023.

Jedna Žena umrije, mala
 Kad bijah – danas – Jedinik
 Sin njen uspe se s Potomaca –
 Sušta Pobjeda bješe mu lik

Kad vidje nju – Bilo je sporo
 Vrijeme koje minu
 Dok meci put mu ne skратиše
 I odmah tu preminu –

Ne možemo znati – gordosti
 U Raju hoće li biti –
 Nikog da može držanje im
 Carsko – zasvjedočiti –

Ali gordi u Priviđenju –
 Ta Žena i Dječak njen
 Idu mi tamo-amo glavom
 Ko što se nebom gre –

Vjerujem da se Hvale stalne
 Za Hrabrost šire Zemljom svom
 Čak u ovako dalekome
 U Merylandu Skerletnom –

*Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. jun
 2023.*

NEKA MI POVIJEST SUDI

Na sve se načine pripravljali,
 Stavili na spisak firme,
 Stalno smo račune prepravljali
 I dodijelili farme,

Svaki naš nalog bješe prikladan
 Za ovu vrst slučaja: velik
 Dio, očekivano, bje poslušan, mada
 I gundanja je bilo, bezbeli,

Uglavnom protiv primjene našeg

Starog prava da zlostavljamo:
Čak i pobune neki pokušaše
Ali to bjehu dječaci samo.

Jer nikad ni u kom ozbilnijeg
Dvojenja nije moglo biti,
Jer pitanje života moglo se nije,
Da ne pobijedismo, postaviti.

Nazor koji je prihvatljiv za mnoge
Uči da nema opravdanja,
Iako mnogi našli bi razloge
(U svjetlu novih istraživanja)

Ne baš neuobičajenoj vrsti terora;
Drugi, vispreniji kudikamo,
Podvlače mogućnost: greška mora
Da bješe u početku samom.

Što se nas tiče, šta preostalo je?
Nama čast naša, zatim
Razumna šansa sposobnosti svoje
Do kraja zadržati.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 9. jun 2023.

KARTAŠI

Jan van Hogspeuw tetura do vrata, u mrak piša.
Kolskim žljebovima u mulju dubokom kiša
Teče napolju. Dirk Dogstoerd, unutra, sebi uli
Još jednu, i mašicama prinosi glinenoj luli
Žeravicu, dim rigajući. Uz oluj hrče stari
Prijck s licem lobanji nalik što svjetlo ga zari
S ognjišta; neko pozadi pije pivo i gleda,
Dok dagnje otvara, u šunke koje sa greda
Vise, odlomke pjesama o ljubavi kriješti. Dirk
Karte dijeli. Mokra stabla se, široka stoljeće,
Krše u bezvježđu okolnom nad špiljom ovom,
Lampom osvjetljenom, gdje Jan se, da prdne okreće,
Hrače u rešetku ognjišta, lupa po kralju pikovom.

Kiša, vjetar i oganj! Skriveni i životinjski mir!

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. jun 2023.

KAO I SVE OSTALO

Kao i sve ostalo i naš jezik je svojstven nama
Stranci ga ne mogu naučiti to je za njih samo trtljanje
Jučer čujem ženu kako kaže "Ovaj mi je rat uništio život"
Zašto uvijek kažemo "ovaj rat"?
Da skrenemo pažnju na ratove koji su se zbili prije?
Da se sjetimo budućih ratova?
Reći ovaj rat znači ukazati na onaj rat
prošli i onaj što će tek doći
Kad kažemo "ovaj rat" mi već predviđamo drugi
Ali koji je rat posljednji rat? Hoće li se taj ikada zbiti?
Žena koja je to govorila bila je Srpkinja kod Banja Luke uhvaćena
u hrvatskoj artiljerijskoj vatri dijete joj od deset godina poginulo
ona i devetnaestogodišnja kćerka teško ranjene
S presječenim arterijama u nozi i ruci Ako se oporavi
za šta će se oporaviti? Ovaj rat
začinje drugi pa još jedan
knjiga starog zavjeta
Novi zavjet
ljubav i milosrđe i oprost ljiljani u polju
taj još nije napisan

Adrian Oktenerg (preveo Omer Hadžiselimović), 2. jun 2023.

OČAJ

Tko je on?
Željeznička pruga prema paklu?
Što lomi se ko krhki namještaj?
Nada što iznenada preplavljuje zahodsku jamu?
Ljubav koja silazi niz odvodnu cijev kao ispljuvak?
Ljubav koja je rekla zauvijek, zauvijek
i onda te pregazi kao kamion?
Jesi li molitva koja uplovi u radio reklamu?
Očaju,
Ne sviđaš mi se previše.

Nisi u tonu s mojom odjećom ni mojim cigaretama.
Zašto si se smjestio ovdje velik poput tenka,
ciljajući u jednu polovinu života?
Zar nisi mogao otići i uploviti u drvo
umjesto da se smjestiš ovdje u moje korijene,
istiskujući me iz života koji sam vodila
kad je on bio moja utroba tako dugo?

U redu!
Povest ću te na putovanje
gdje toliko godina
ruke su moje bile bez riječi.

Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 29. maj 2023.

LUTAH SAM KO OBLAK U LETU

Lutah sam ko oblak u letu
Nad dolom i nad brdom, kada
Narcisa zlatnih hrpu, četu
Ugledao sam iznenada;
Uz žal jezerski, u drveću
Na ćuhu plešu i trepeću.

Kao zvijezde koje sjaju
I trepere u Mlječnoj stazi,
Otezao se ka beskraju
Njin red što zaliv opervazi.
Desete ih je tusuća bilo,
Svi njišuć glavom plešu čilo.

Veseljem su sjaktave vale
Što kraj njih plešu, nadmašili,
Pjesnika moraju da razgale
Druzi koji su tako čili;
Gledah – al ne znah blago koje
Taj prizor mi darivao je.

Često dok ležim u dubokom
Nuju, il kao u praznini,
Pred unutarnjim blješte okom
A to je sreća u samštini;

Tad u mom srcu puno
ima
narcisima.

Slasti i pleše s

*William Wordsworth (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 26.
maj 2023.*

ZASVIRAJTE ZA PLES

III

Vjerovali ste da moje kuće
bijahu od zlata i srebra

one su od kamena i drveta

kao što je moje tijelo od kosti i mesa

Pentti Saarikoski (preveo sa švedskog Milorad Pejić), 22 .maj 2023.

SASTANAK NJIH DVOJE

(Stihovi o propasti "Titanika")

I

Duboko, sred samoća morskih,
Ispod ljudskih taština svih,
I Gordosti Žića koje nju smisli, počinak tih.

II

Od čelik-soba, nekoć s lomačama
Salamanderskog njenog plama,
Hladne struje tvore ritmične lire plimama.

III

Preko zrcala – bjehu tu da služe
Odrazu imućnih, i što duže –
Crv morski groteskan, klizav, tup, ravnodušan, puže.

IV

Dragulji – bješe s radošću brušen
Svaki, za zanos čulne duše –

Sada blješte mutno, crno i slijepo sred tmuše.

V

Nejasne mjesecooke eno

Ribe zure u pozlačeno

Sve, pitajući se: "Čemu ovdje to razmetanje umišljeno?"...

VI

I, eto, dok je nju krojila,

Stvora raskoljenoga krila,

Imanentna Volja što sve je kretala i gonila –

VII

Njoj, nečeg veselo velikoga

Punoj, spremi parnjaka zloga:

Oblik Leda, zasad debelog i odvaljenoga.

VIII

I dok je rasla lađa fina,

Dražest, boja joj, veličina,

Ledeni Brijeg je rastao sred tihih mračnih daljina.

IX

Tuđ se on njoj, ona njemu

Činjaše, vidljiv ni po čemu

Smrtnom oku ne bje spoj bliski u životu im kasnijemu.

X

Ni znak da svako stazom krenu

Podudarnom što preokrenu

Njih u sparene pole u jednom zbitiju uvišenu.

XI

Prelja Godina reče: "Sada!"

Što svako od njih ču, i tada

Sudar se desi, i dviju polulopti potres gadan.

Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 19. maj 2023.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1912

1912. Kapetan Robert Scott takođe

Južni pol doseže. Al on tamo dođe
nakon Amundsena. On, u led zijajući,
misli na obitelj, i u smrt će ući
s molitvom. No led još završio nije.
“Titanic” udara u ledeni brijeg
punom brzinom i tone. Londonski Lloyd sluša
sumorni glas zvona. Tisuć petsto duša
ako ne i više, mre. Zraknimo, takođe,
Rumunjsku: Eugène Ionesco je rođen,
il Tursku i njene susjede s Balkana:
svakog za puškom svrbe oba dlana,
ali tu ideju napuštaju kada
bolje razmisle. Mir posvuda vlada.
Već petsto kina u Londonu ima,
i otud problem s bejbisiterima.
Kod nas, Woodrow Wilson predsjednik postao,
mada više riječi no djela je dao.
Uniji, odlučni da se koriste prilikom,
bacanjem novčića prišli su New Mexico
i Arizona. Bez obzira na sve čeličane
i farme, Unija drži sad naoružane
sto hiljada ljudi. To je, glupo, bojse,
s obzirom na pet miliona ruske vojske,
četiri njemačke, il francuske: u nje
ima dovoljno da rov bude napunjen.
Na manjak opreza ovo liči nekim.
Ali SAD i Kontinet daleki
dijeli Atlantik, a godina tek je
1912. (hvaljen Gospod nek je)
i hemisfere srećom još su slabe
za danas popularnu igru Kain-Abel.

Čovjek godine je visok i nizak. Sad
bezimen, i treba da ostane
bezimen, jer kvvari naš slobodni pad
koristeć padobrane.

(Kapetan Albert Berry)

“Iz kuće s amrelom? S padobranom je bolje!
Kad kiši ozgo, to jest, kad ide dolje
avion a pilot neće da mre, Holandiju
kad se hoće uzeti, ili spustiti špijun
za leđa dušmana, padobran služice.
Oh, popularniji no par cipela biće!

U blagom spustu nalik su na goluba.
Da, s neba amo ne stiže samo ljubav!”

Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 15. maj 2023.

VRIJEME NEMIRA

Najbolje je, u ratu, sporu ili običnom životu punom Osvetoljubivosti, ne uzimati strane.
Pusti da djeca i razdražljiva rulja na ulici navija za svog konja ili podržava bukača.

Ali ako si primoran na to, zapamti da su dobro i zlo obični ko zrak, i kao zrak zajednički su zaraćenim stranama; moralno zgražanje od kojeg govornici promuknu uglavnom je budalaština.

Začepi nos i nagodi se; ostani miran. Tuci se, ako moraš; ne mrzi nikog. Čini kao što Bog čini, Ili tragični pjesnici: oni svog čovjeka drobe a da ga ne mrze, svog Lira ili Hitlera, a često ga spasu bez ljubavi.

Što se ovih svađa tiče, one su kao mjesec, povratne i fantastične. One imaju svoju ljepotu, ali je ljepota noći bolja. Bolje je šutjeti no praviti buku. Bolje je odmah ubiti no udarati često. Bolje je ne udarati.

Robinson Jeffers (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 12. maj 2023.

VEDEMA

Otkako sumnja zašla je u gradove nema vikendom mjesta za parkiranje ni na južnom ni na sjevernom ulazu u prašume Vedeme. Mnogo naočala leprša pred tablom s mapama i dvoumi između plave, žute i zelene. Ne vidim nikakvu razliku ali ne moramo ih više sresti jer ti i ja uzimamo uvijek stazu istačkanu crveno.

Zahtjevan to je teren za pješačenje, pun i rizika i razočarenja, ali u dugom ljetnjem danu nagrađuje džinovskim mravinjacima (milijarde vjernika a nijedna religija), golim kupanjem na *Golom Jezeru*, sačmom trnjina...

Na crvenom putu kojeg se svi klone može da iskrсне samo službeno lice: bijela vila što, s krunom na glavi kao sa kapom carinika, sravnjava spiskove na raskršćima il student na praksi što u jednoj ruci nosi kanticu farbe a četkom u drugoj šamara pruće i štembilja debla. I ja želim u šumi zaposlenje: da kao hrast ili bor zadužim i na prsima, poput ordena, nosim krvavu tačku. I izlazim iz sumraka pred zalutale putnike koji su na plavoj, žutoj ili zelenoj izgubili svaku nadu. Ili, ako ne vidim razliku, da ne izađem. Propadaj svijete!

Milorad Pejić, 8. maj 2023.

SLUŠAČI

„Ima li koga?“ – reče Putnik, bijući
Pod mjesečinom u vrata;
Konj mu je grizao u tišini travu
Šumskoga tla papratna;
I izletje ponad putnikove glave
Ptica iz tornja maloga:
A on udari drugi put u vrata:
I reče: “Ima li koga?”
No niko ne siđe; ne nagnu se glava
S prozora lišćem obraslih
U sive oči da mu se zagleda,
Stajaše zbunjen i tih.
Tek mnošto sablasnih slušača, dom pusti
Što tad nastavalo je,
Taj glas iz svijeta ljudi osluškuje
U miru mjesečine stojeć:
U sjanju joj se stišću sred stuba tamnih
Što idu niz prazan trijem,
Slušaju u zraku potresenom poziv
Putnika najsamotnijeg.

Srcem im čudnost ćuti, ko odgovor
Na krike mu – šutnju njinu,
Konj je, pod nebom zvjezdanim i lisnim,
Pasao tamnu tratinu.
I odjednom lupi u vrata, čak jače,
Iz glave dignute zamnije:
“Recite im da dođoh, da ne odgovori
Niko, da održah riječ“.
Ni najmanje kretnje među slušačima,
Prem svake riječi jeka
Kroz sjenovitost tihe kuće prođe
Od jedinog budnog čovjeka:
Da, čuli su mu nogu na stremenu,
I zvuk željeza po kamu,
I kako tišina meko natrag linu
Kad zamriješe kopita mu.

*Walter de la Mare (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 5. maj
2023.*

SPJEVANO NA VESTMINSTERSKOM MOSTU

Ništa ljepše zemlja ne vidje nikada:
Samo tupa duša prošla bi kraj toga
U svom veličanstvu tako dirljivoga
Prizora: ko halju, taj grad nosi sada

Prelest jutra: tihi i nagi kupole
Brodovi, hramovi, kule, pozorišta,
K poljima i k nebu otvoreni; blista
I sja sve u zraku bez dima iole.

Ne vidjeh da ljepše prvim sjajem pada
Sunce po stijeni, brijegu il dolji.
Ne vidjeh, ne ćutjeh mir dublji nikada.

Rijeka klizi prema svojoj blagoj volji.
Bože! Čak i kuće usnule se čine.
To moćno srce je cijelo od tišine.

*William Wordsworth (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 1. maj
2023.*

TANDRČE ZAPREGA PO KAMENJU

Prošla je noć, proći će i san
Pojavljuje se u zoru
Davno prebivalište u davnoj magli
Tandrče zaprega po kamenju
Iza žbunja blista rijeka
Drvo istresa lišće u vodu
Jastreb lunjak leti za plijenom

Ivan Wernisch (preveo sa češkog Adin Ljuca), 28. april 2023.

PODIUM ZA PLES U PLANINI

XXVI

Na Dan Svetog Stefana
sjedim u kuhinji kod ljudi
pijem pivo i slušam jezik
koji se sastoji od njihovih slučajeva,
njihovih sjećanja
i postajem bespomoćan, kažem nešto
ali to padne iz mojih usta na pod
kao potkova

Pentti Saarikoski (preveo sa švedskog Milorad Pejić), 24. april 2023.

TRAFIKA

„Imaš li vijesti o Elviru?“, pitala me je Refka kad sam ušla u trafiku. Odmahnula sam glavom. Nisam mogla iz sebe da iscijedim ni tako kratku riječ kao što je „Ne!“

Refka prodaje raznu siću, sve do čega može doći i što se može prodati u ova ratna vremena. Šutke sam sjela pored nje. Nije mi se pričalo. Došla sam kod nje samo da ne budem sama. Ni ona nije znala šta bi rekla pa je šutila. A onda se pojavio prolaznik i nageo se na prozorčić:

„Hoćeš kupit cigaru?“, upitao je Refku.

„Pošto?“

„Dvije marke.“

„Neću.“

Švercer je produžio. Refka me je pogledala, zamislila se i dreknula kroz prozorčić:

„Heej! Vрати se.“

Kad se tip vratio kupila je dvije cigarete za četiri marke.

Marke su bile njemačke. Cigarete su bile hrvatske. Trafika je bila Refkina. Elvir je moj mlađi brat. Devetnaest mu je godina. U logoru je. Sjedile smo šutke u trafici i pušile.

Adin Ljuca, 21. april 2023.

LAĐA SMRTI

I

Sada je jesen i padanje plodova
i dugo putovanje prema zaboravu.

Jabuke padaju kao velike kaplje rose
da sebi probiju izlaz iz samih sebe.

I vrijeme je poći, zbogom reći
samome sebi, i naći izlaz
iz palog sebstva.

II

Jesi li sagradio svoju lađu smrti, o jesi li?
O sagradi svoju lađu smrti, jer trebaće ti.

Blizu je oštri mraz kad će jabuke padati
Muklo, kao grmljava, na otvrdnulu zemlju.

I smrt je u vazduhu kao miris pepela!
Ah! Zar je ne možeš nanjušiti?
I u otučenom tijelu, ustrašena duša
otkriva sebe skrvčenu kako se trza od studi
što puše u nju kroz rupe.

III

Može li čovjek konačno rješenje postići
Golim nožem?

Bodežima, noževima, mecima, čovjek može
probiti ili razbiti izlaz iz svog života;
ali je li to konačno rješenje, O recite mi, je li?

To sigurno nije! Jer zar može ubijstvo, ma i samoubijstvo,
ikad konačno rješenje biti?

IV

O sad govorimo o spokoju koji znamo,
koji možemo znati, dubokom i divnom spokoju
jakoga srca u miru!

Kako možemo taj, svoj vlastiti spokoj, doseći?

V

Sagradi onda lađu smrti, jer moraš
Na daleko putovanje, u zaborav.

I umri smrću, dugom i bolnom smrću
što leži između starog sebstva i novog.

Već su naša tijela opala, otučena, opasno otučena,
već naše duše cure kroz izlaz
okrutne prsline.

Već crne i beskrajne vode skončanja
isplakuj nutrinu kroz pukotine naših rana,
već je poplava iznad nas.

Oh sagradi svoju lađu smrti, svoju malu arku
i opskrbi je hranom, kolačićima, i vinom
za mračni bijeg niz zaborav.

VI

Postupno mre tijelo, i bojažljivoj duši
voda odnosi uporište kako se tamna poplava diže.

Mi mre, mi mre, svi mi mre,
i ništa neće zadržati smrt-poplavu što raste u nama
i uskoro će se dići na svijet, na vanjski svijet.

Mi mremo, mremo, postupno naša tijela mriju
i naša snaga napušta nas,
I naša duša skutрила se u crnoj kiši nad poplavom,
skutрила se na posljednjoj grani drveta našeg života.

VII

Mi mremo, mi mremo, a sve što možemo
sad jeste voljno mrijeti, i sagraditi lađu
smrti da nosi dušu na najduže putovanje.

Malu lađu sa veslima i hranom
i malim zdjelama, i svom opremom
prikladnom i pripravnom za dušu što odlazi.

Sad porini malu lađu, sad kad tijelo mre
i život odlazi, i otisni krhku dušu
u krhkoj lađi hrabrosti, u arki vjere
s njenom zalihom hrane i malim šerpama za kuhanje
i odjećom za presvlaku,
preko crne pustinje potopa,
preko voda skončanja,
preko mora smrti, gdje još jedrimo
u mraku, jer ne znamo smjer, i nemamo luke.

Nema ni jedne luke, nema se kud otići
samo sve dublja crnina stamnjuje se još
crnja ponad poplavne tamnine bez zvuka i
žubora sjedinjene s mrakom, gore i dolje
i sa strana krajnji mrak, tako da nema više ni jednog
pravca i mala lađa je tu; no, ona je nestala.
Ona je nevidljiva, jer nema ničeg prema
čemu je možeš vidjeti.
Ona je nestala! nestala! a ipak
negdje ona postoji.
Nigdje!

VIII

I sve je nestalo, tijelo je
otišlo
potpuno dolje, nestalo, posve nestalo.
Gornja tama je gusta kao i ona donja,
između je mala lađa nestala
To je skončanje, to je zaborav.

IX

Pa ipak, iz vječnosti se nit jedna
izdvaja na crnome,
vodoravna nit
što malo se dimi bljedilom na tamnome.

Je li to opsjena? ili se bljedilo dimi
pomalo uvis?
Ah, stani, stani, jer to je osvit
okrutni osvit povratka života
iz zaborava.

Stani, stani, mala lađa
pluta pod mrtvačkom pepelnom sivoćom
osvitnog potopa.

Čekaj, čekaj, ipak, jedan mlaz žutila,
I čudnovat, o prozebla iscrpljena dušo, jedan mlaz rumen
Jedan mlaz rumen, i sve kreće iznova.

X

Poplava opada, i tijelo, ko iscrpljena morska školjka,
izranja čudno i divno.
I mala lađa leti doma, posrćući i greznući
u ružičastu poplavu,
i krhka duša izlazi iz nje, u dom ponovo
puneći srce mirom.
Njiše se srce obnovljeno mirom
Čak zaborava.
Savršeno jasno:
Obnovljeno mirom zaborava

Oh sagradi lađu smrti. Oh sagradi ju!
Jer će ti trebati.
Jer putovanje u zaborav čeka te!

*David Herbert Lawrence (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
17. april 2023.*

TVOJA POSLJEDNJA VOŽNJA

Ovuda si se vratila, putem kroz vrijes,
I ispred vidjela svjetla gradića toga
Što ti obasjaše lice po kom se znalo nije
Da će sedmicu potom biti lice mrtvoga,
I zborila o čari svijetlog vidika
Koji na tebe neće sijati više nikad.

I sa lijeve strane prošla si kraj mjesta
Gdje ćeš osam dana kasnije ležati,
A o tebi će zboriti ko o nekom ko nesta;
Gledala si ga okom nemarnim, ko da ti
Tuđe je, mada, zasvagda, u brze dane,
Pod njegovim ćeš drvetom da staneš.

S tobom se nisam vozio... No nema nade
Da bih, uza te da sam sjedio te večeri,
Vidio kako lice koje gledam imade
Izraz končine, u tom sijanju što treperi,
Ni pročitao da piše na licu tvome:
“Odavde ću uskoro počivalištu svome;

Tad ću ti možda nedostajati. No znati
Neću koliko puta tu ćeš me posjetiti,
Il na šta misliš, il da li ikada ti
Odlaziš tamo. I neće briga me biti.
Ukoriš li me, neću na to da se okrećem,
Čak ni tvoje hvale više mi trebat neće.”

Istina: znat nećeš. I to ti neće smetat.
Ali, hoću li zbog tog uvažavati manje?
Drag duše, vidje li da me kad, prošlih ljeta,
Misao “Koja korist” znala mnogo da gane?
No ljubav, hvala, ravnodušnost i ukor da je
Za tobom – činjenica ta, zbilja, ista ostaje.

*Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 14. april
2023.*

REDOVI ISPISANI NA PEHARU NAČINJENOM OD LUBANJE

Ne boj se, ne misli da tu ne obitava
Moj duh. U meni tek lubanju vidiš,

Iz koje, za razliku od živućih glava,
Šta god isteklo, glupošću ne postidi.

Živio sam, volio, pjančio kao i ti;
Umro: nek da zemlja mir mojim kostima,
Natoči – ti me ne možeš uvrijediti,
Crv gnusnije usne od tvojih ima.

Sadržavati sok pjenušav bolje biće
No gojiti zemnih crva porod sluzav,
I služiti ukrug, u vidu kupe, to piće
Bogova, nego jelo onom što puza.

Gdje je nekad moj um, možda, sjao,
Uz pomoć drugih neka mi opet sija,
A kada naš mozak, avaj, bude nestao,
Koja je od vina zamjena otmjenja?

Pijanči dokle možeš: od druge rase,
Kada ti, i tvoji, kao ja, odapnete,
Iz zagrljaja zemlje možeš biti spasen
I s mrtvim pirovati i praviti sonete.

Što ne? Pošto u životnom danu što dug nije
Naše glave daju učinke tako hude,
Kad ih poprave crvi i glina ih ispije,
To je sreća njihova: od koristi da budeš.

*George Gordon, Lord Byro (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović),
10. april 2023.*

ROZ AJLMER

Ah, što kraljevska loza jest!
Ah, lik božanski što je!
Što sve vrline, sva dražest!
Roz Ajlmer, sve bje tvoje!

Roz Ajlmer, koju oči će moć
Oplakat, nikad glednut,
Uzdaha i uspomena noć
Posvećujem ti jednu.

Walter Savage Landor (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 7. april 2023.

VRT LJUBAVI

U Vrt Ljubavi odoh i vidjeh
Što nisam nikad: u sredini
Sazidana kapela, gdje sam
Znao igrat se na tratini.

Vrata kapele zatvorena
I "ne smiješ" piše nad njima
K vrtu ljubavi okrenuh se,
Gdje mnogo divnog cvijeća ima;

Vidjeh: grobova pun, kamenja
Nadgrobnog, gdje bje mjesto cvijeću,
Popovi crni kruže i trnje
Na radost mi i želje meću.

William Blake (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. april 2023.

LONDON, 1802

Tebe, o Miltone, naše doba ište!
Engleska te treba: ona se ustaja
Poput bare: oltar, mač, pero, ognjište,
Junačko bogatstvo dvoraca, odaja –

Engleski svoj miraz proigraše stari:
Unutarnju sreću. Samoživost pati
Svskog; o digni nas, opet nam se vrati,
Uljudnost, slobodu, krepost, moć podari.

Duša ti bje zvijezda. I zasebna stoji.
Glas ti je zvučao ko more. Veleban
I slobodan i čist poput golog neba,

Na putu života, prostome, vedru si
Pobožnost nosio, ali srcem svojim
Ti najponiznije dužnosti iskusi.

William Wordsworth (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 31. mart 2023.

AVGUST 1968

Ljudožder čini što ljudožder znade,
Što ljudi sasvim ne mogu da rade,
Al van dohvata jedan mu je plijen:
Taj savladati jezik ne umije,
Na podjarmljenoj ravnici, međ njenim
Ili očajnim ili ubijenim,
Dok se šepuri – na boku mu ruke –
S usna mu liju besmislice puke.

Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. mart 2023.

PONESI JEDNO KUĆI DJECI

Kraj praznih zdjela, uz prozor bez sjenke,
Skupčani spavaju: plitka slama.
Bez mraka, zemlje, trave, ženke –
Daj da uzmemo jedno, mama.

Igračke žive nešto su novo,
No nekako se brzo troše.
Kutiju od cipela daj sa ašovom -
Mama, sahrana sad igramo se.

Philip Larkin (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. mart 2023.

CIGARETE I VISKI I RAZUZDANE, RAZUZDANE ŽENE

Možda sam rođena klečeći,
rođena kašljući na dugu zimu,
rođena očekujući poljubac milosrđa,
rođena sa strašću za brzinu,
a ipak, kako su stvari napredovale,

rano naučih o ogradama
ili o ispuštenim klistirnim isparenjima.
Do druge ili treće naučih da ne klečim,
da ništa ne očekujem, da ložim svoje vatre pod zemljom
gdje se nikom osim lutkama, savršenim i groznim,
ne može šaptati ili ih položiti da umru.

Sad kad sam napisala mnogo riječi
i otkrila mnoge ljubavi, za tolike mnoge,
i sve u svemu bila ono što sam uvijek bila –
žena od pretjerivanja, žara i požude,
vidim da mi je napor bio uzaludan.
Zar kad pogledam u ogledalo,
ovih dana,
ne vidim pijanog štakora kako odvraća pogled?
Ne osjećam li žudnju tako oštro
da radije umrla bih nego pogledala
u njeno lice?

*Anne Sexton (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. mart
2023.*

PJESMA BERLINSKOG ZIDA

Peteru Vierecku

To je kuća koju sruši čovjek zvani
Jack. Ovo je mjesto gdje dolar zgužvani
staje, i na kojem Hans je mrtav pao.
Ovo je zid koji Ivan je digao.

Ovo je zid što ga Ivan diže. A da
pokuša osjećaj krivice da svlada
sazda ga od skromnog betona i siva:
čine se diskretne mine koje skriva.

Pod tim zidom što (a) gnjavi, (b) strah hrani,
mreže bodljikave žice su ko nanin
pribor za krpljenje (stolac njen se njiše
još!) al je za sokne napon jak previše.

Lokalna zastava onkraj zida bije:
na žutoj, crvenoj i crnoj plohi je

Kompas sa Čekićem: objavljuju oni
zbijski proboj sna što sniše ga masoni.

Tu su, u gnijezdu, na granici, straže
da Zapad i Istok strpljivo pretraže
dvogledom; sviđaju oba im se ova
vidika, gotovo lišena Židova.

Svakog što ga ovdje vidiš, misliš na njeg,
ćutiš ga – na uzdi drži osjećanje
za Geld, il jak poriv marksistički. I ne
dopušta zid da se ponovo sjedine.

Ako svoje mjesto mrziš, k zidu kroči,
uzorak svemirskog prostora suoči:
nikakvi oblici života tu dati
nisu, a predmeti mogu tek padati.

Dođi tom što prezre i mir i rat, tome
pravom ili/ili okamenome,
što vijuga diljem tih tmurnih predjela
i ko tvoje puklo ogledalo djela.

Noću reflektori – nakon tmurnog danjeg
svjetla – obasjaju posvud propadanje,
uvjeravajući: kad se neko javi
vrištanjem, to nije zbog snova rđavih.

Jer sni tu zli nisu: tek vlažni od krvi
onog tvoje vrste što napusti prvi
rampu da po volji luta; u njegovom
mozgu smijenjeni svi sni su olovom.

I s obzirom na to, vrijeme bi smjelo,
i jedino ono, počinut zlodjelo
prolaženja tamo-amo po tom kraju:
pješke: samo u to klatno ne pucaju.

Stog to mjesto još će mjesečinu mnogu
vidjet, dok parovi, ko žlice, na logu
leže, bogati se šta žele pitaju,
djevojke samice kišem se pitaju.

Dođi k zidu koji u zasjenak baci
rimski i kineski kom lažni kutnjaci

čelik-očnjacima zavide, što sijev
prospu kad očistiš s njih meso komšije.

Ptica bolji cvrkut mogla bi da daje.
No smatraš li grešnim abortus, il da je
nadriljekarima skupima sve veće
plaćanje, k tom zidu dođi i vidjećeš.

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. mart
2023.*

KUĆI

Jedan telefonski poziv iscurio je u noć
i svjetlucao po selima i predgrađima.
Nakon toga zaspah zabrinut u hotelskom krevetu.
Ličio sam igli kompasa koji trkač u krosu,
sa lupajućim srcem, kroz šumu nosi.

Tomas Tranströmer (preveo Milorad Pejić), 13. mart 2023.

GORČIN

Ase ležit
Vojnik Gorčin
U zemlji svojoj
Na baštini
Tuždi

Žih
A smrt dozivah
Noć i dan

Mrava ne zgazih
U vojnike
Odoh

Bil sam
U pet i pet vojni
Bez štita i oklopa

E da ednom
Prestanu
Gorčine

Zgiboh od čudne boli

Ne probi me kopje
Ne ustreli strijela
Ne posječe
Sablja

Zgiboh od boli
Nepreboli

Volju
A djevu mi ugrabiše
U robje

Ako Kosaru sretnete
Na putevima
Gospodnjim
Molju
Skažite
Za vjernost
Moju

Mak Dizdar, 10. mart 2023.

IN MEMORIAM M.K.H., 1911-1984

Kad su svi drugi bili na misi
Bio sam sav njen dok smo gulili krompire.
Narušavali su tišinu, spuštani jedan za drugim
Kao lem što se slijeva s lemila:
Slabe utjehe dođoše među nas, stvari da dijelimo
Što se blistaju u kanti čiste vode.
I dalje padaju. Mali ugodni pljusci
Našeg posla oporaviće nas.

I dok je župnik uz njenu postelju
Revno govorio molitve za umiruće
Neki su uzvraćali a neki plakali
Sjećam se kako je glavu nagnula k mojoj,

Njen dah u mome, naši rječiti, mokri noževi –
Nikad bliži do kraja naših života.

*Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6. mart
2023.*

KINESKOG CARA KĆI

Kineskog cara kći me
Nikada voljeti neće,
Zaludu kapu i praporce
Na muškat-drvo mećem.

Jer narandže, limuni, zvijezde
U zraku: plavom sjaju
(Davno ih ukradoh, draga)
Ovde se svi njihaju.

Mjesec mi paru srebrnu,
A sunce zlatnu dade:
I skupa puhnuše nježno
Kašu da mi ohlade.

Ali se cara kineskoga
Kći pravila nevješta
O njeno muškat-drvo kapu
I praporce kad vješah.

*Dame Edith Sitwell (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3. mart
2023.*

HERMAN MELVILLE

Pred kraj života ujedrio je u izuzetnu blagost,
I, usidren u svom domu, posegnuo je za ženom
I plovio po luci njene ruke,
I odlazio prijeko svako jutro u ured
Kao da njegovo zanimanje bješe još jedno ostrvo.

Dobrota postoji: to mu bješe novo saznanje.
Njegova strava mora da je već sasvim ispuhala

Da bi to uvidio; no snažna oluja što ga otpuha
Mimo Rta Horn razboritog uspjeha
Vikala je : 'Ta hrid je Eden. Razbij se ovdje.'

Ali ga je zaglušila gromom i smutila munjom:
– Sluđeni junak što lovi kao dragulj
Ono rijetko nejasno čudovište koje mu osakati spol,
Mržnja prema mržnji što okončava u vrisku,
Neobjašnjeni preživjeli koji prekida noćnu moru –
Sve to bježe zamršeno i lažno; istina bješe prosta.

Zlo nije spektakularno i uvijek je ljudsko,
Dijeli s nama postelju i jede za našim stolom,
A mi smo upoznavani sa Dobrom svakog dana,
Čak i u dnevnim sobama, s mnoštvom mana;
Ono ima ime kao Billy i gotovo je savršeno,
Ali nosi mucanje kao ukras:
I svaki put kad se sretnu, događa se isto:
Zlo je to koje je bespomoćno kao ljubavnik
I traži povod za svađu i uspijeva,
I uzajamno se otvoreno uništavaju pred našim očima.

Jer sad je on budan i zna
Niko nikad nije bio pošteđen osim u snima,
Ali je još nešto u noćnoj mori iskrivljeno –
Čak i kazna bila je ljudska i oblik ljubavi:
Urlanje bure bilo je prisustvo njegovog oca,
I sve vrijeme bio je nošen na grudima oca.

Koji ga je sad nježno spustio i napustio ga.
Stajao je na uskom balkonu i slušao:
I sve zvijezde iznad njega pjevale su ko u djetinjstvu
'Sve, sve je taština', ali to sad ne bješe isto;
Jer sad su se riječi spustile kao planinska tišina –
- Nathaniel je bio plašljiv, jer je njegova ljubav bila sebična –
Ponovo rođen, vikao je u radovanju i predavanju
'Božanstvo je izlomljeno kao hljeb. Mi smo parčad'.

I sjeo za svoj stol i napisao priču.

*Wystan Hugh Auden (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27.
februar 2023.*

OZNAČENO SA D

Kad u pećnicu ode hladno tijesto njegova mesa,
sličnu onoj što ložio sav ju je život, na mreže
njegove pomislih, zapaljene plamom nebesa,
i pri pogledu na mrtvu ženu mu ozarene,
sa svjetlom što mu struji iz usta da joj ime izlanu,
'ne Florence i ne Flo, već uvijek Florrie'.
Pomislih na to kako hladni mu jezik planu
no tek bukvalno, zbog čeg u meni žal se stvori,
žal zbog njega jer nema neba do kog se hodi.
Ja dobijam od Zemlje moj hljeb nasušni i sve ovo
al on je žudio da se smrtna govora oslobodi –
vukao ga je dolje, jezik težak mu ko olovo.
Pekarov čovjek kog da ustaje niko vidjeti neće
i kog Engleska nagna u sebi da čuti tupu budalu
dim je sada, dovoljan da te u očima zapeče,
i pepeo (sličan brašnu) za jednu veknu malu.

Tony Harrison (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 24. februar 2023.

NA POZIV U SJEDINJENE DRŽAVE

I

Žara za podvig u meni gotovo nije
Otkad mi život pokaza kostur goli,
Prezam tražiti moderne žale čije
Zrelije dobe će tek da se pomoli,
Doba što, vele, nove oblasti oslobodi
Od dugoga kapanja čovjekova
Plača što ga u tragediji narodi
Ostavili su na mnogo vijekova.

II

Jer, boraveć u drevnim zemljama ovim,
Kao grobnica ispisan i pun uresa,
Tu su duboki, nestalih ruku, tragovi
I ljetopisani datumi udesa –
Ja, mada moje biće bez cvijeta je,
Tragam za životima što ih kriju te scene,

I prošlim primjercima u sadašnjem dajem
Prostor, a njino iskustvo sadrži mene.

*Thomas Hardy (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. februar
2023.*

PJESMA IZ SNA BR. 125: BARDOVI SE MRZNU

Bardovi se mrznu, goli, grlo je u vodi svakome,
potpuno u mraku, vrijeme ograničeno, od inicijacija
sada različito:

kurs iz pisanja, odjeveni i suhi i u svijetlome,
neograničeno vrijeme, dok Poetry ne uzme nešto,
ali niko ih nije čito,

nema truba, ni svečanog uspostavljanja ni promjene;
nema provizija, uzbuđene dame osjećajno hvale
(ni jednoga) drugare
nošnja kao i obično, dolčevita džemper, mokasine,
u & među zaposlenim Mnogim koji žvale
da je umjetnost zabavna barem.

Rekao bih da je, kao i uvijek, zadata tema,
propisana tehnička obrada, testovi pravi testovi,
majstori što ih pripremiše da ocjenjuju sjeli.
Rekao bih ukočenost od straha da od nas ništa nema
vratila nam se zauvijek, najgori & najbolji
okreću se publici, izbljedjeli.

*John Berryman (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 17. februar
2023.*

ARAHNA*

Šta je onaj svežanj o plafon obješen
Što ga i sad pokret ćuha uznemiri,
Stalan i lak, noću kroz sobe što piri?
Je li to nešto nekoć s čuvstvima što bješe,
Cura možda čiji zanat, ponos, nada
Jedno drugo dave konopcima sada.

Mislim da to splet je gdje očaj i bol je,
Bezobličan kao gnijezda satkanog
Djelić, crn, bez sjaja, drhti neprestano
Na milost kretanju vazduha gdje, pol je
Na mjestu, pol spala s ograde, s mučenjem
Visi u godišnjem dobu pred svršenjem.

Kakav vješti majstor ona bješe! Njene
Draž i postojanost na sjenu se svele
Grumenastu što mrak uomči je. Elem,
Nešto se mijenja. Kretnje zatamnjene
Počnu kad kraj rada noćnom je sudištu,
Radinost se sitna vrti u središtu.

Tako presti njoj je, razboja kraljici
Nekoć, umanjenoj, jest, no pušta fino
I tanano, ali napeto, s čvrstinom,
Uže koje hvata pun dan u sobici,
Pa se za tren njiše, naglo izvan zjene,
I nit opet svjetlost izmišljati krene.

**Arahna - čuvena lidijska tkalja koju je boginja Atena pretvorila u pauka.*

Thom Gunn (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. februar 2023.

ČISTINE IV

Strah od afektiranja učinio je da afektira
Manjkavost kad god bi trebalo da
Izgovori riječi koje su 'iznad nje'. *Bertold Brek.*
Uspijevala bi reći nešto smeteno i iskrivljeno
Svaki put, kao da se bojala da ne iznevjeri
To nešto sputano i nedostatno isuviše
Dobro podešenim rječnikom.
Više s prkosom nego s ponosom, rekla bi mi, 'Ti
Znaš sve od tih stvari'. Tako upravljah svoj jezik
Pred njom - istinski dobro
Podešeno i dostatno iznevjeravanje
Onog što znah bolje. Govorio sam *jok* i *ja*
I dolično zapadao u pogrešnu
Gramatiku što nas držaše združene i na odstojanju.

Seamus Heaney (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 10. februar 2023.

UKRADENO DIJETE

Tamo gdje Slutske Gore hridi
U jezero su uronjene,
Tu ostrvo se lisno vidi
Gdje vodene pacove snene
Lepetom krila čaplje bude,
Tu vilinske smo skrile sude
Pune jagoda i kradenih
Trešanja kao krv crvenih.
Dođi, dijete čovjekovo,
Vodama i divljini ovoj,
Rukom vilinu ruku uhvati,
Jer svijet je puniji suza
nego što možeš ti da shvatiš.

Gdje mjesečina kao val je
Pijeskom tamno sivim sjala
Od najdaljeg Rosiza dalje
Noga nam cijelu noć hodala:
Mi plesova smo starih tkalje,
Spletene ruke i pogledi,
Sve dok mjesec ne izblijedi
Mi skakućemo dole-gore,
Klobuke pjene love ruke,
Dok svijet ovaj pun je muke,
Strah i strepnja ga u snu more.
Dođi, dijete čovjekovo,
Vodama i divljini ovoj,
Rukom vilinu ruku uhvati,
Jer svijet je puniji suza
nego što možeš ti da shvatiš.

Gdje iz bregova nad Glen-Karom
Skitalačka se voda lije,
U barama, među ševarom,
Gdje jedna zvijezda jedva se mije,
Za pastrmkama uspavanim
Tragamo, u sluh njihov šapljuć
Što im nemirne snove zada,
Naginjući se gipko vani

Iz paprati sa koje kaplju
Suze ponad potoka mlada.
Dođi, dijete čovjekovo,
Vodama i divljini ovoj,
Rukom vilinu ruku uhvati,
Jer svijet je puniji suza
nego što možeš ti da shvatiš.

I ono s nama ide, sveta
Uzvišenost mu u zenici,
Neće čut više muk teleta
Sa obronka na prigravici
Niti kotao sa ognjišta
Kome iz grudi spokoj poje
Niti vidjeti sivoga miša
Što oko načvi skakuto je,
Jer dođe, dijete čovjekovo,
Vodama i divljini ovoj
Vilinu ruku svojom uhvati,
Iz svijeta punijeg suza od tebe.

*William Butler Yeats (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6.
februar 2023.*

SLOBODA

Kad je sloboda djevojče bezglavo
I drumom hodi, tumara stazama,
Vrisnuće i zavitlati prštavom
Bakljom da vidi razgaranje plama.

Svadbeni vijenac kad na glavu stavi
I čuva ambar i stoku broji,
Sloboda život svoj popravi.
Utopi baklju, jer vatre se boji.

*Archibald MacLeish (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 3.
februar 2023.*

PRVI MRAZ

Godišnje doba za mistike.
Oktobarsko nebo i Oblak Nespoznatljivog.
Ceste vječnosti dozivaju.
Znak i zagonetka u najskromnijoj stvari.

Majstor krpač cipela Jakob Boehme
Sjedio je u našoj kuhinji cijelo jutro.
Pio je čaj i upozoravao na mirovanje
Kojemu mudri mora sebe obučiti.

Mlada žena nije obraćala pažnju.
Kosa joj je padala preko očiju.
S grudima opuštenim i vlažnim pod haljinom
Tvrdoglavo je trljala nepopustljivu mrlju.

Zatim nas je pseći lavež sve izveo napolje,
I nije to bio samo zov divlje guske,
Nego je Gospa Julijana od Norviča lično govorila
O čudesnoj uljudnosti i jednostavnosti Tvorca.

Charles Simic (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 30. januar 2023.

KRVAVA NARANDŽA

Tako je mračno da je kraj svijeta možda blizu.
Izgleda mi da će padati kiša.
Ptice u parku ćute.
Ništa nije kako izgleda.
Čak ni mi.

Ima u našoj ulici drvo tako veliko
Da se svi možemo skriti u njegovom lišću.
Odjeća nam ne bi bila potrebna.
Osjećam se stara kao žohar, kažeš.
U svojoj glavi, putnik sam na brodu duhova.

Ništa se ne vidi napolju sada.
Ako nam je neko ostavio dijete na stepeniku pred vratima,
Mora da je zaspalo.
Sve se koleba na ivici svega
Sa uljudnim smiješkom.

To je zato što ima stvari u ovom svijetu
Kojima se prosto ne može pomoći, rekla si.
Baš tada, čuo sam krvavu narandžu
Kako se kotrlja sa stola i uz mukli udar
Ostaje da leži raspuknuta na podu.

Charles Simic (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 27. januar 2023.

NEDJELJNE NOVINE

Klanje nevinih nikad
Ne prestaje. To je otprilike sve
U šta ikad možemo biti sigurni, ljubavi,
Čak više sigurni nego u pečenje
Koje iznosiš iz pećnice.

Nedjelja je. Vjernici
Jedan po jedan izlaze iz crkve
Preko ulice. Prilično mnogo njih
Nosi biblije u rukama.
Nejasna žudnja za istinom
I veliki strah od nje
To je ono zbog čega dolaze
Uprkos krasnom proljećnom vremenu.

U hodniku stari pas mješanac
Baš sad je imao čestitosti
Da zareži na vlastitu sliku u ogledalu,
Prije nego što se odvuкао do kuhinje
Gdje je jagnjeće pečenje
Na tvojim ispruženim rukama
Mirisalo na češnjak i ruzmarin.

Charles Simic (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 23. januar 2023.

PSALM

Dugo vremena si razmišljao
O, Gospode, o tim ludacima

Što upravljaju svijetom. Njin domašaj je dug
A njinim kandžama mora da si ustrašen.

Jedan od njih me našao u društvu svoje sjenke.
Dan je postao hladan. Ja sam se njihao
Između užasa i hrabrosti
U najmračnijem uglu spavaonice mog sina.

Tražio sam te pogledom, tebe u koga ne vjerujem,
Bio si zaposlen: pravio cvijeće ljepšim,
I činio da jaganjci trče za svojim majkama,
Ili možda nisi radio čak ni to?

Bilo je proljeće. Ubice puni zabave
I veselja, a tvoji sveštenici
Bijahu posve na njinoj strani, da obezbijede
Da naše konačno zbogom kažemo ispravno.

Charles Simic (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 20. januar 2023.

ENCIKLOPEDIJA UŽASA

Niko je ne čita osim nesaničara.
Kako je čudno naći dijete
Koje je majka ispljuskala baš jutros.
I ludu bezdomnu ženu
Koja čučnu da mokri na ulici.

Možda su nešto promašili?
Izbombardirani grad u mrtvačkom plaštu dima,
Leševi kao opušci
Na tanjiru za objed preplavljenom pepelom.
Ali ne, svi su tu.

O kad bi ti došao, nevidljivi sudijo,
Bilo bi tu previše slika da ih se pregleda,
Previše priča da ih se čuje
Kao ona o čuvarima koji igraju karte
Pošto su premlatili svog zatvorenika.

Charles Simic (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 16. januar 2023.

ROĐENO IZ DOSADE

Majka Djevica hoda bosonoga
Među minskim poljima.
Nosi na rukama starca
Koji urla kao odojče.

Zemlja je bila starački dom.
Juda je bio noćna sestra
Što prazni bolesničke guske u Jordan,
Vežući ljude psećim lancem.

Starac je imao dva patrljka umjesto nogu.
Sv. Petar dođe gurajući kolica
Pretovarena letećim ćilimima.
Koji nisu bili leteći.

Bili su hrpa krvavih pelena.
Magi su stajali okolo
Čisteći nokte bajonetima.
Starac je dao maloj Mariji Magdaleni

Komadić slomljenog ogledala.
Ona se skrila u crkvenom vanjskom zahodu.
Kad ožedni lizala je
Paru sa stakla.

Tu je i Josip. Jadni Josip,
Što stoji go na snijegu.
Imao je jedino štakora
Da nosi njegove ručne kovčege.

Štakor nije htio utrčati u rupu.
Čak ni kad su se svjetla upalila –
A upalila su se svjetla:
Mlazovi svjetla u stražarskim kulama.

*Charles Simic (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 13. januar
2023.*

KRUŽNI TOK U IOWI

u sredini zarastao korov
koji se tako raskalašno uzdiže
da smo ga uzbuđeni
dvaput obišli
na svom neizbježnom putu
k Velikim ravninama

Petr Hruška (preveo Adin Ljuca), 9. januar 2023.

1047

Otvaranje Bića
I Zatvaranje – to sličī,
II je različno, ako jest,
Cvatu na stabljici.

Jer oboje iz Sjemenke
Iste i u Pup isti,
Idu paralelni, usavršeni
Tim što ih uništi.

Emily Dickinson (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 6. januar 2023.

ISTORIJA DVADESETOG VIJEKA, 1911

1911. daje sve od sebe da
uravnotežena, mada neparna, izgleda.
Iz Hamburga, dok brodom svog naroda upravlja,
Kaiser (za vas Wilhelm Drugi) javlja
da traži što nekim čudno zvuči: "Mjesto
za Njemačku ispod sunca". Da ste nešto
Francuz, rekli biste *C'est tout*. Ali je
Hitleru ne više od dvadest dvije,
a ni stvari ispod sunca nisu tako vruće.
Kineze sunčevo djejtvo podstaknuće
da kikice zabrane, i potom za republikom
posegnu, sa Sun Yat-senom, kao predsjednikom
prvim. (Mada, kako možeš s tri stotine

dvadeset pet miliona iz skupštine
upravljati – iskreno zboreći, tu ništa
ne shvatam. To jest, koliko sjedišta
trebalo bi da ima u tom velikom paviljonu?
Pa čak i da je tek jedan momak po milionu,
za, recimo, manjinu od 10 posto, koji
broj njih bi bio. To je ko da pijesak brojiš!
Za ovo demokratija ne raspolaže rječnikom!)
Duž iste širine geografske je Meksiko
građanski rat svršio i, pobožno oklijevalo,
Francisco Madero postaje predsjednik malo.
Italija, nalazeći da je Turčin odveć prosto
biće da se s njim bakće, koristi vazduhoplovstvo
prvi put u istoriji, dok iz Louvrea Mona Lisu
Da Vincijevu krađu – stog caje u Parizu
Monsieur Guillaumea Apollinairea uhapsiše
koji, iako u Rimu rođen, piše
na francuskom i ima druge energije.
Rilke izdaje svoje *Duinske elegije*
a u Londonu sifražetkinje svoje amrele
crne upiru u Whitehall i viču “lele”!

Čovjek godine Norvežanin je čuveni.
Bitna im je riječ u jeziku *Skoal*.
Tu se rađaju u rolke odjeveni.
Kad idu na jug, udare u pol.

(Roald Amundsen)

“Roald sam Amundsen. I led mio mi je.
Svijet je ostriga moja: ima dvije
kape leda: Arktik i onda Antarktik.
Ljudski život u tom kraju je artikl
što fali. Kad padne ispod nule, moje
oči budu plave, srce iskreno je.
I upitnici i sumnje nestaju:
tek repovi pasa što vuku i laju”.

*Joseph Brodsky (preveli Marko Vešović i Omer Hadžiselimović), 2. januar
2023.*